

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 25.— Din
za inozemstvo 40.—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 4 in 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Harvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.Račun pri pošt. čekov,
zavodu šte. 11.812

Ljubljana, 20. januarja.

Destruktivni in negativni elementi so lahko le izjemoma in samo v izrednih, kratkodolnih slučajih za človeško družbo šla, ki tegne na njen razvoj ugodno vplivati. Dolgo časa človeški rod revolucije ne vzdrži in vztrajnost destruktivnih elementov izzove ob pri trjevanju ljudskih množic običajno baš nasprotni ekstrem njihovih stremiljenj. Tudi negativna in destruktivna politika ni dolgotrajne slave. Preveč je v družbi vkoreninjeno hrepenenje po miru in reči, naglo nastopi spoznanje, da ni zemeljske sreče in trdnega zadovoljstva brez pozitivnega in konstruktivnega napora.

Ni le tragika SLS kot stranke, da je po prevratu krenila na pot negativne in negativnosti. Škoda je to predvsem za Slovence, katerim je bila ona volilna stranka, škoda pa tudi za celotno državo, se je na ta način važen del naroda izključeval od dela na njeni spopolnitvi in izgradbi. Ni tudi dvoma, da pomenja politika SLS v zadnjih šestih letih veliki minus za splošni prerod ljudstva. Ena glavnih nalog cerkvenih organizacij in duhovščine po dolgoletni vojni, ki je rodila v vseh slojih podivjanost in nemoralno, je bila ponovna etična povzličja ljudstva. Mesto tega je politika SLS vzgajala narod k posurovelosti in državljanski anarhiji.

Ako se danes slovenski klerikalizem z velikim moralnim mačkom čuti pritisčenega ob zid, ni temu vzrok le pravičen in praktična neuspešnost dr. Korošičeve politike, marveč še v mnogo večji meri spoznanje popolne katastrofe nemoralnosti in nepoštenosti temeljev klerikalnega političnega naka. To spoznanje razjeda volilne kroge SLS. In četudi ga hočejo v svoji pokvarjenosti in bojazni pred kaznijo za greh, še z raznimi fintami maskirati, je vendar jasno videti, da prodira, morda precej nezavestno tudi v duše mas slovenskega ljudstva. Kar je mislelih, razboritih in poštenih Slovencev, vsi soglašajo, da tako, kakor se je naše javno in politično življenje razvijalo zadnjih šest let, ne gre več naprej. Povsod čuješ, da mora biti konec razdiranja, konec hujkanja, a da se mora zopet obnoviti doba narodnega pozitivizma in idealizma. Videti je neodoljivo hrepenenje našega ljudstva, da pride država in narod po tolikih briljantnih preskušnjah čim prej do konsolidiranih razmer, v katerih se bo moglo razmahniti normalno življenje zadovoljnega naroda. Tem večje je to hrepenenje, ker je vsak od nas nestropno pričakoval dneva narodne osvoboditve kot početka novega, srečnega življenja.

Drug katastrofalen udarec si je SLS prizadejala s tem, da se je pred lastnimi pristaji razkrinkala kot stranka brez časti in poštenja, kot družba, ki od svojih neštevitih priseg in obljub niti ene ni izpolnila. Potem, ko je z njimi izvalila iz lahkovernega in dobromiselnega ljudstva volilno krogljico ter osredotočila z izvolitvijo 21 nosilcev malolane vse zaupanje Slovencev na sebe, a tudi vsaj odgovornost, je SLS šla in ogoljufala vseh 100.000 svojih volilcev.

Čisto drugo pozicijo ima v slovenski javnosti JDS. Četudi se pri volitvah 1923, niso postavile za njo slovenske množice in je poslala v parlament le enega poslanca, je vendarle njena moralna sila neke relativno, nego tudi absolutno mnogo jača, nego ona SLS. Slovenski demokrati smo stali kakor graniten steber sreli najhujšega valovanja in vretja od prvega dne Jugoslavije, a bili smo tudi njeni pionirji. JDS, njeni volilci in njeni pristaji so bili v slovenski javnosti edini, ki se vseh šest let naše države drlivo nemočrte in jasne poti. Kakršni smo danes, taki smo v nacionalnem in državnem poudaru bili pred leti. Marsikaj nam je že zamerilo, da smo bili nepopustljivi in trdnostni v svoji politiki in v svoji taktiki, a mi nismo hoteli biti niti demagogi, niti oportunisti. Računato na smo v Sloveniji samo mi stalno in zanesljivo pridobivali na moči, četudi je bil naš boj trd in smo se zavedali, da ne bo rodil prelo noči zabljenih slov.

Vnema za nacionalno in državno stvar, globoko dejanska ljubezen do ljudstva in silna volja do dela sta JDS v premožnih slučajih omogočili, da je vršila naloge, katere so bili dolžni opravljati drugi. Kar je nepoštena politika SLS zagrešila in opustila, to je mogla marsikaj popraviti JDS. V ljudstvu vse to ni ostalo neopazeno in vedno trdnije in globlje postaja zaupanje širokih mas v politiko JDS odnošno Narodnega bloka, katerega sestavni del tvorijo demokrati. To vidijo in občutijo najboljše in tudi voditelji SLS, ki svojo malodušnost sicer prikrijevali s frazami in korajžnimi besedami, a zaman.

Dan brez dogodkov v Beogradu

SURMINOVA AVDIJENCA PRI KRALJU. — JUTRI VAŽEN MINISTRSKI SVET

Beograd, 20. januarja. p. Današnji dan je potekel brez važnejših političnih dogodkov. Precej ministrov je odsotnih. Predsednik vlade Pašić je razpravljal dopoldne in popoldne z nekaterimi ministri, ki se nahajajo v Beogradu. Konference so veljale večinom resortnim vprašanjem.

Od 6. do 8. ure zvečer je bil na dvoru trgovinski minister dr. Surmin, ki je potem konferiral z g. Pašićem. Dr. Surmin je izjavil nocoj novinarjem o svoji avdienci pri kralju, da se vladar posebno zanimava za letošnje svetovno razstavo v Parizu. Poročal mu je tudi o svojih resortnih zadevah, potem pa je razložil minister vladarju svoje poglede na politični položaj. Glede svojega stališča v vladi je bil dr. Surmin zelo rezerviran in ni hotel podati nikake izjave.

Tekom popoldneva je konferiral predsednik vlade Pašić tudi z ministrom dr. Drinkovićem. Blokaški listi pišejo, da nastopa dr. Surmin z dr. Drinkovićem. Minister dr. Drinković je izjavil nocoj

Vašemu dopisniku, da doslej še ni govoril o akciji z dr. Surminom.

G. Pašić se je posvetoval tudi z ministrom Maksimovićem in Mišo Trifunovićem. Vaš dopisnik je nocoj vprašal nekoga radikalnega ministra, prijatelja Ljube Jovanovića, kaj pravi k vestem o nesoglasjih v vladi. Minister je izjavil, da so vesti o nekaki krizi v vladi, posebno pa o nesoglasjih med radikali in samostojnimi demokrati »proste izmišljotine«. Kar se tiče dr. Surmina je izvedel vprašani minister za stvar še e takrat, ko je čital dr. Surminovo izjavo v listih. G. Surmin doslej svoje zadeve v ministrskem svetu sploh še ni nikdar omenil.

Ker se za jutri pričakuje povratek ministra dr. Žerjave in Pribečevića v Beograd, je za popoldne sklicana seja ministrskega sveta, na kateri pride na razgovor tudi izjava ministra dr. Surmina v časopisju. Seveda bi mogla ta debata imeti posledice edino le za g. Surmina in nikogar drugega.

Radičevske volilne parole

POVSODI PROTI »POPOVCEM!« — ZA HRVATSKO ZAJEDNICO, ZA KOMUNISTE IN ZA PREPELUHA. — PROTI SPAHU IN DAVIDOVIĆU. — RADIČEVCI PRIPRAVLJAJO NEREDE PRI VOLITVAH?

Zagreb, 20. januarja. r. Zadnje dni so se vršila med Hrvatsko zajednico (Lorkovičevu stranko) in na svobodi se nahajajočimi volilnimi krogii bivše HRSS pogajanja o volilnem nastopu radičevcev za slučaj da bodo radičevske skrinjice odstranjene. Vašemu dopisniku je uspelo si dobiti sledeče avtentične informacije o rezultatih teh pogajanj, ki so baže sankcionirani tudi od Radića.

Za slučaj, da bi vlada radičevske liste razveljavila naj predsedniki volilnih komisij, ki so pristali HRSS ali HZ (in teh je po zaslugi dr. Mačka na Hrvatskem precej veliko) Radičevih skrinjic ne odstranijo ter volitve sprovedejo, kakor da bi liste ne bile razveljavljene. Ako bi oblasti Radičevih skrinjice odvzele, naj predsedniki volitev sploh ne izvedejo ter proti event. intervenciji oblasti protestirajo. Kjer je mogoče, naj se v takih primerih skušajo volitve preprečiti tudi z neredi.

V onih krajih, v katerih bi bilo nemogoče zabraniti ljudstvu izvršitev volilne pravice naj se Radičevi pristaji držijo sledečih navodil:

V nobenem hrvatskem kraju, kjer kandidirajo davidovičevci pristaji HRSS ne smejo voliti Davidovičeve liste, ki jo HRSS smatra za srbsko ter za sovražno »hrvatskim interesom«.

V nobenem hrvatskem ali slovenskem kraju pristaji HRSS ne smejo voliti popovske (klerikalne) liste.

V Bosni e radičevcem zabranjena lista dr. Spaha, v Dalmaciji pa poleg Davidovičevci tudi zemljoradniške in posebno ostro še Drinkovića, ki je kakor znano pri zadnjih volitvah bil izvoljen z glasovi HRSS, pa je sedaj proglašen za izdajalca.

V onih hrvatskih krajih kjer je postavila Hrvatska zajednica svojo listo, inajo pristaji HRSS kompaktno glasovati za to listo. V narodno mešanih okrajih naj

radičevci glasujejo za manjšinsko listo (!). V Sloveniji je proglašena lista g. Prepeluha za »hratsko listo«, za katero bi naj šli »vsil pravi republikanci«. V okrajih kjer so postavljene komunistične liste (izrazito komunističnih list pa, kolikor vemo nikjer ni. Op. ur.) a ne kandidira nobena »prijateljska stranka« naj bi radičevci oddali glasove tej listi.

Za vsa okrožja, ker ni »prijateljskih list« velja popolna abstinenca pristav HRSS.

Kakor se zatrjuje bodo ta navodila »zaposlona vsem organizacijam HRSS«.

Zagrebski sklep je v znatni meri deploširan, ker je znano da je med tem nastal v vrstah pristav HRSS velik preokret ter se mnoge bivše radičevske organizacije priključujejo Narodnemu bloku. Sklepi HRSS in HZ, ki se nanašajo na volilna naslilstva pa getovo ne bodo mogli biti izvršeni, ker bodo oblasti poskrbele, da se volitve izvedejo v popolnem redu in miru.

PRED ODLOČITVJO BANSKEGA STOLA.

Zagreb, 20. januarja. n. V Zagrebu z napetostjo pričakujejo jutranje odločbe banskega stola o sklepu zagrebskega sodnega stola glede radičevcev dr. Mačka in tovarišev. V Beogradu in v Zagrebu se je govorilo, da bo banski stol objavil svoj odloek že danes, kar se pa ni zgodilo.

Odločitev bo objavljena jutri Banski stol je imel danes le izredno sejo. Splošno uverjenje je, da bo banski stol razveljavil sklep prvoinstančnega sodišča.

RADIČEVSKI NAPAD NA OROŽNIKE.

Beograd, 20. januarja. r. Notranje ministristvo je danes zjutraj prejelo iz Vinkovcev brzojavko, da je bila dne 15. januarja orožniška patrulja pri Retkovcih iz zasele napadena, ko je iskala skrite puške pri radičevcih. Vodi se energična preiskava.

Mala antanta

Beograd, 20. januarja. p. Blokaški listi so javili, da je med Jugoslavijo in Češkoslovaško nastal spor radi postopanja proti boljševikom, posebno v borbi proti Radiću. Nocoj se je vaš dopisnik dalj časa razgovarjal s češkoslovaškim poslanikom g. Sebo, ki je vesti o nekem sporu v Mali antanti najodločnejše demantiral. Odnosji med članicami Male antante so najprijetnejši, redni sestanke bo meseca marea v Bukarešti. Glede našega stališča napram boljševikom se Češkoslovaška strogo drži stališča, da imajo država Male antante napram boljševikom popolnoma proste roke. Naše postopanje je popolnoma naša notranja stvar, v katero se Češkoslovaška prav nič ne vlika.

VOLILNI ATENTAT.

Sarajevo, 20. januarja. n. V Tuzli so vrgli doslej neznan listje bombe v hišo, kjer je prebodeval poslanec jugoslovenske muslimanske organizacije Hadžikadić. Hadžikadić se nahaja v Tuzli na agitaciji. Bomba se je razletela in razbila nekaj tip na oknih in okvire, ranila pa ni nikogar.

POGAJANJA MED MADŽARSKO IN JUGOSLAVIJO.

Beograd, 20. januarja. p. Nocoj je došel v Beograd predstojnik madžarske delegacije Wotlaner. Jugoslovenska in madžarska delegacija bosta odlele intenzivno nadaljevali pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med obema državama.

Predsednik boljševiške internacionale o seljaški internacionali

DVA DOKUMENTARNA GOVORA O POPOLNI SOLIDARNOSTI MED KOMUNISTIČNO IN SELJAŠKO INTERNACIONALO.

Beograd, 20. januarja. n. Notranje ministristvo je objavilo nocoj dva dokumenta, ki so ju zaplenili pri Radiću in ki kažejo, da med tako zvano kmečko in med komunistično internacionalno ni razlike, ampak da sta zasnovani obe organizaciji na isti podlagi.

Prvi dokument vsebuje govor predsednika Kominterne Zinovjeva na prvem kongresu kmečke internacionale. Po tem avtentičnem besedilu je izjavil Zinovjev med drugim: »V komunistični internacionali se kažejo nove moči in strnje. To je nova generacija komunistov, ki jo mi bratsko pozdravljamo v komunistični internacionali, saj predstavljajo one kmečke množice, ki sa nam potrebne za smaga na svetla. Ne gre več za seleno internacionalno, ki so jo poskušali stvoriti buržuji in veleposelniki, ampak za pravo rdečo internacionalno, ki jo moramo razširiti po vsem svetu.

Drugi dokument vsebuje govor Radičevega prijatelja Dombaja na istem kongresu. Tudi Dombaj je poudarjal popolno istovetnost med kmečko in delavsko internacionalno in pozival na skupen boj mestnega delavstva in kmečkega prebivalstva proti obstoječemu družabnemu redu.

Senat se upira Mussoliniju

ODKLANJA OD VLADE ZAHTEVANA IZREDNA POOBLASTILA. — ZAHTEVE EKSTREMNIH FAŠISTOV.

Rim, 20. januarja. v. Italijanski listi javljajo, da se bo italijanska zbornica sestrja najbrže v prvi polovici februarja, da razpravlja o proračunu za finančno leto 1925.—26. Nato bo zbornica razpravljala tudi o predlagani reformi tiskovnih predpisov.

«Giornale d'Italia» doznava, da hosta nameravani zakonski načrt o tainih korporacijah ter o pooblastilih, ki jih zahteva vlada za izpremenitev raznih zakonov, naletela pri senatu na velik odpor. Mussolini bo prihodnje dni imel v senatu velik govor, v katerem bo utemeljeval izpremembo taktike ter obrazložil, iz kakšnih razlogov se je zopet odločil za režim močne roke.

Znani voditelj ekstremnih fašistov Farinacci je imel včeraj v Jakini govor, v katerem je zahteval, naj vlada odpusti vse one uradnike, ki ne služijo fašizmu. Nadeja je zahteval, naj vlada stavi pod kontrolo gotove italijanske banke, ki so v zvezi z najhujšimi sovražniki Italije pri čeli ofenzivo proti italijanski valuti.

Ameriški odpor proti pariškem skopom

OPOZICIJA V SENATU. — NAPADI NA HUGHESA IN KELLOGA.

London, 20. januarja. z. V ameriški javnosti se je pojavil močen odpor proti skopom pariške finančne konference. Posebno senzacijo je vzbudil članek bivšega londonskega ameriškega veleposlanika Harveya v dnevniku »Washington Post«, v katerem označuje Harvey pariške dogovore kot ostudno pogodbo, v kateri so bile Zedinjene države od evropskih diplomatov ukaniene in vnovič zapetene v evropske boje. Treha je na vsak način najti izhod iz tega, čeprav je za predsednika Coolidgea jako težko, odkloniti te pogodbe, ker bi moral že v naprej desavuirati bodočega državnega tajnika Kellogga, ki ga izbral sam za Hughesovega naslednika in ki je zastopal Ameriko na pariški konferenci.

Harveyev napad je v prvi vrsti napravljen proti Kelloggu, ki je baže prekoratil svoje instrukcije, pri čemur pa ga je kril Coolidge. Ameriški politični krogi radi tega dvomijo, da bo senat odobril predsednikovo imenovanja in se pojavljajo celo glasovi, da bodo Kellogg in ostale nove imenovane osebe odstopili še pred nastopom svojih novih služb.

Odmevi Luthrove vladne izjave

KOMUNISTIČNI KRAVALI V PARLAMENTU. — NEZAUPANJE SREDNJIH STRANK. — DEBATA O VLADNI DEKLARACIJI.

Berlin, 20. januarja. z. Po vladni izjavi, ki jo je desnica sprejela z velikim odobravanjem, centum, demokrati in socialisti pa z vsi rezervi, so komunisti povzročili velike nemire. Že pred pričetkom govora državnega kancelarja so komunisti klicali: »Amnestija, amnestija!« Ko je dr. Luther v lepih besedah hvalil politiko dosedanjega državnega kancelarja dr. Marxa, so ga komunistični poslanci prekinali: »Zakaj ste pa njegovo vladno strogost?« Nemir se je ponovil, ko je državni kancelar izjavil, da bo prizadevanje nove vlade usmerjeno edino le v stvarnem delovanju za korist domovine. Državni kancelar dr. Luther je z ozirom na te trajne medklice postal vidnega nervozen ter je samo izjavil, da stvarnega dela ne bodo mogli preprečiti s kričanjem. Ta izjava je pri desnici povzročila živhalno odobravanje. Ko je predsednik Loebe posvaril komuniste s tem, da jih bo poklical k redu, so se končno pomirili. Sele po izjavi vlade so ponovno pričeli kričati: »Amnestija! Ven s političnimi jetniki!«

Berlin, 20. januarja. sv. Državni zbor je danes pričel debato o vladni izjavi. Predložen je bil socialdemokratski predlog, ki izreka vladni nezaupanje. Komunistična frakcija je predložila predlog, ki pravi, da državna vlada ne vliha zaupanja državnemu zboru. Nemški nacionalci, nemška ljudska stranka, centum, havarška ljudstva stranka in gospodarska zveza so predlagali dnevni red sledeče vsebine: »Državni zbor odobrava izjavo državne vlade«.

Kot prvi je govoril socialdemokratski poslanec Breitscheid, ki je izjavil, da njegova stranka ne more imeti napram vladni nobenega zaupanja, dokler ta ne bo izpolnila obljub, ki jih vsebuje včerajšnja vladna izjava. Sedanja vlada je treba smatrati kot etapo na povratku k monarhiji. Drugi govornik, nemški nacionalac grol Westarp, je izjavil, da so nemški nacionalci pripravljeni sprejeti predlog, da se odobrava vladna izjava. Po njegovem mnenju je stalnost vladne ogrožena, dokler bodo socialni demokrati imeli vpliv na vodstvo poslov v Prusiji.

Berlin, 20. januarja. s. Časopisje levice je sprejelo novi kabinet z izrazitim nezaupanjem. Splošno prevladuje mišljenje, da si vlada ni upala izjaviti, kaj pravzaprav hoče. O novem finančnem ministru Schriebenu se govori, da je vitez malteškega reda in da je kot tak prisegel pruskemu kralju. Bil je vedno nasprotnik republike. Minister za gospodarstvo Neuhaus je svoj čas odklonil prisego na republiko. Listi levice računajo s tem, da je v vladni šest nemških nacionalcev, da je torej večina kabineta desničarska.

RUMUNSKI MINISTRI V LONDONU.

London, 20. januarja. sv. Rumunski finančni minister Bratianu je včeraj dopel senkat, da uredi gotova vprašanja vojnih dolgov. V njegovem spremstvu se nahaja predsednik rumunske narodne banke Orzulu. V prihodnjih dneh pričakujejo trgovinskega ministra Constantinesca in druge vladne osebnosti rumunskega gospodarskega življenja.

Borza

20. januarja:

CURIE: Beograd 840, New-York 518.75, London 24.75, Pariz 28.05, Milan 21.45, Praga 15.00, Budimpešta 0.067175, Bukarešta 2.71, Sofija 8.75, Dunaj 0.067315.

DUNAJ: Beograd 1455 do 1140, Budimpešta 08.10 do 08.90, Bukarešta 378 do 380, Milan 2029 do 2941, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3832 do 3848, Praga 2129 do 2130, dinarji 1147 do 1153.

PRAGA: Beograd 54.625, Rim 140.75, Pariz 184, New York 33.90, Curiah 654.75.

BERLIN: Beograd 6.82, Milan 17.32, Praga 12.58, New-York 4.195, Curih 80.85.

Svarilo Vatikana že dospel?

KARAKTERISTIČEN DOPIS LJUBLJANSKEGA SKOPA JEGLIČA
«JUTRU».

Ljubljana, 20. januarja. Pred nekaj dnevi smo poročali o intervenciji naše vlade pri Sv. Stoli pri zlorabi vere in cerkve v politične svrhe s strani velikega dela katoliške duhovščine. Jugoslovenska vlada je storila svoj korak ne le v interesu države, temveč tudi v interesu Cerkev. To je papeška Stolica tudi hvaležno priznala ter je papežev zunanji minister kardinal Gasparri izjavil, da papež kot vrhovni poglavar katoliške cerkve nikakor ne odobrava, da spravlja politikujoča duhovščina katoliške cerkev in njene vernike v konflikte z narodno in državno delejo.

Izgleda, da so medtem iz Vatikana došli že gotovi mislijači jugoslovenskemu episkopatu. Danes smo prejeli od ljubljanskega gosp. škofa dopis, ki skuša odkloniti odgovornost gosp. Jegliča za zločinško politiko velikega dela slovenske duhovščine. Škofov dopis je v obliki popravka, ki ga sicer ne moremo v originalni obliki priobčiti, ker zastopnik gosp. škofa dr. Stanovnik popravka ni pravilno sestavil, vendar hočemo lojalno navesti vsebi to škofove izjave. Škof dr. Jeglič poudarja, da se njegova palača ni spreminila v volilno taborišče SLS in da on ne vodi klerikalne agitacije. Tudi odklanja obče razširjeno mnenje, da je SLS njegova stranka in odločno zanika, da bi bila dolžnost duhovnikov, da grejo v cerkvi in izven nje v boj za SLS.

Škofovo pismo pozdravljamo kot prvo lastovko. Zato danes ne bomo preiskovali, koliko je na izjavi gosp. Jegliča resnice za preteklost, ker bi

radi verjeli, da njegov popravek vsebuje obljubo za bodočnost. Prvič se oglašajo ljubljanski cerkveni pastir v «Jutru» ter preko našega lista daje izjave, ki morajo biti meto-dajne za vse duhovnike njegove škofije. Precejšen del naših župnikov in kaplanov se je dosedaj izpostavljal v cerkvi in v svojem duhovniškem poklicu za klerikalno stranko pod pritiskom iz Ljubljane. Sedaj škof pro-glašuje svobodo političnega prepričanja tudi slovenskega duhovnika ter na si-cer mila vendar jasen način obsoja zlorabo cerkve in vere, za klerikalno stranko.

Kakor vse kaže, so to prva zname-nja, da je imela intervencija jugoslo-venske vlade pri papeški stolici uspeh. Kmalu bomo videli, ali je preokret, katerega znaki se kažejo v škofovem pismu, iskreno mišljen ali ne. Po-zdravljajmo ga iz vsega srca v inter-esu države in cerkve.

Ob sebi razumljivo je, da je naš list gosp. škofu na razpolago za objavo nadaljnjih ukrepov proti politikujoči duhovščini. Ti ukrepi pa bi morali biti nagli in energični, da se še pravo-časno prepreči nadaljnje zlo. Ohrat slovenske duhovščine v državno smer, ki jo zastopa vlada in stranka Na-rodnega bloka, bi bil tudi za interese Slovenije od najvažnejšega pomena.

Mi smo namreč besedam g. škofa sicer neverni Tomaži, toda morda res-amo upati, da v ljubljanski škofiji zmaga zdrava pamet in da Straussmayerjev duh vsaj za trenutek ohladi škofijsko palačo slovenske prestolnice?

Obletnica Leninove smrti

V ponedeljek 21. januarja 1924 je preminil v Moskvi Vladimir Ilijič Lenin, rdeči car, kakor ga je rado na-zivalo rusko ljudstvo, mož železne vo-lje in smelega duha, genialen inter-pretar Marxovih in Engelsovih zakonov o preureditvi družabnega življenja na principih kolektivizma, veliki grobar trileta, z duhom modernega časa v protislovju stojičega ruskega carizma, iniciator krvave ruske revolucije in duševni oče vseh povojnih socialnih pokretov, zmed in zablodi. Danes praznujemo komunisti obletnico njegove smrti. Zgodovina človeštva zabeleži to ime z rdečimi črkami in znak, da je bil Ilijič na miselnem obzorju sodobni-kov krvava zvezda, repatica, ozna-jujoča nepopisljivo trpljenje ljudskih mas na križevem potu v fantastično carstvo svobode, enakosti in bratstva, o katerem so zaman sanjali že prvi kristjani.

Zal pa Leninov socialni eksperi-ment nikakor ne odtehta ogromnih moralnih in gmočnih žrtev, ki jih je zahtevala ruska revolucija. Pred milij-oni človeških življenj, pred porušeno zgradbo tisočletnega kulturnega sno-vanja, pred nepopisljimi mukami, ki jih je moral prenašati ruski narod, se nehoti skloni človeška misel v nelo-mljivost, kako je mogla usoda tako brezobzirno udariti prostrano zemljo in njeno ljudstvo samo zato, da pri-dejo noge tja, kjer je bila prej glava.

Lenin je oznanjal mir in spravo. Mnogi so šle za njim v opojni nadi, da jih vodi iz trpljenja v svobodo, enakost in bratstvo. Globoko v psiho-logiji mas je skrito plemenito čustvo pravičnosti in ljubezni do bližnjega. Lenin je znal zaneti to čustvo in je prekovati v moč, s katerim je odsekal carizmu glavo. Ni pa mogel odsekati drugih zmajevitih glav, ki imajo svoje globoke korenine v človeški naravi. In tako je obrnil kolo družabnega življenja samo v nasprotno smer. Tisti, ki so bili pred revolucijo zgoraj, so zdaj spodaj in narobe. Ali to so zopet samo povlečine. Mase so ostale tam, kjer so bile. Njihova usoda se ni niti za las spremenila. Če muzik pred re-volucijo ni hotel plačevati davkov, ga je tepla kozarčka nagajala, če so je de-lavec branil proti delodajalcem - bur-žujo, so ga zapirali in spremlili v Si-birijo carski biriči. Zalaj stoji nad obe-ma sovjetski biriči.

Apostolu enakosti in bratstva so po-stavili sredi Moskve krasen mavzolej, dovršeno delo moderne tehnike. Mužika zabeleži v leseno krsto in ga polože na vsakem pokopališču k večnemu počitku, kjer pokrile njegov spomin zelena trava. Leninovo truplo je balzamirano in stoji v kovinski rakvi na visokem katafal-ku vsem na ogled. Danes prihajajo v mav-zolej pod Kremlem množice romarjev. Deputacije industrijskega delavstva, kmet-skega ljudstva, uradništva in vojaštva. Vlada je razpisala danes natečaj za na-lepši spomenik Leninu, ki bo stal na Kra-sni ploščadi. Slovensko praznovanje oblet-nice Leninove smrti bo trajalo ves teden. 30.000 delegatov se pokloni njegovim ma-nom. Dnevno poseti mavzolej 4000 dele-gatov. Vsa gledališča, klubi, kino in dru-ga propagandistične ustanove so mobilizirane, ves sovjetski in komunistični apar-ati deluje že meseci in meseci, da spravi na noke čim večje množice ljudstva, da pro-slavi obletnico Leninove smrti s pompom in sijajem, kakršnega ni bil deležen noben pokojni ruski car. In če bi se Ilijič pri pogledu na vse te kraljevske ceremonije zdrnil na večne sna, mar bi se mu ne-lavilo iz ust priznanje, da enakosti ni in

nikoli ne bo niti v grobu, niti v zemlji, kjer so mogočni tega sveta mumificirani in balzamirani, da jih ne morejo razje-dati črvi, slabi, ponižani in razžaljeni pa morajo dati svoje meso golazni. Rdeči car je pregnal iz groba belega, orel na državni zastavi je povlel peroti in se umaknil spru s kladivom počez, himna «Bože carja hrani» je utihnila pred «Internacio-nalo», ruski mušketir pa orje svojo zemljo in briše potno čelo, kakor jo je oral od pametke. Danes je stopil v Leninov mav-zolej in snel svojo kučmo, da se na ukaz od zgoraj pokloni spominu Vladimiru Ili-jiču nekronanega carja, kakor se je kla-nal na povele kronanim carjem Nikola-jem, Petrom in Pavlom...

Mariborski občinski svet

Maribor, 20. januarja.

Na nocojšnji seji je mariborski občinski svet razpravljal o proračunu za leto 1925. Prvotno je izkazoval proračun, ki so ga sestavili že meseca avgusta p. l., 8.104.941 Din potrebnosti ter 7.915.818.50 Din kritja; torej 189.122.50 Din primanj-kljaja. Finančni odsek je nekatere po-stavke spremenil, tako da izkazuje sedaj proračun 235.724 Din primanjkljaja.

V imenu finančnega odseka je poročal občinski svetnik dr. Jerovec, ki je v svojem poročilu naglašal, da obč. svet ne sme nalagati občanom novih bremen. V interesu mestnega gospodarstva je, da se izhaja z razpoložljivimi sredstvi. Se-veda bi bile potrebne mnoge investicije, a treba je računati s splošnim gospodar-skim položajem, ki govori odločno proti vsaki nadaljni obremenitvi davkoplače-valcev. Z razmetavanjem občinskega de-narja se nikakor ne sme iskati priljubljenosti pri masah in jim takorekoč vsi-levati denar tam, kjer ga nihče ne zahte-va. Mestna podjetja se niso na tako trd-ni podlagi, da bi krila lastne potrebe, ker se v minulih letih ni gledalo na to, da bi postala dobičkanosna in je prevladovalo načelo, da je občina doplačevala. Zelo neracionalno se je postopalo z delav-stvom. Meste pri stavbenem uradu je na-stavljenih mnogo preveč delavcev, ki sta-nejo občino letno 1.040.000 Din. Vsako de-lo mora odgovarjati plačilu in narobe. Mestni delavci so najbolje plačani, dasi se ne more trditi, da so tudi najboljši delavci.

Plače mestnega uslužbenstva ostanejo neizpremenjene. Pač pa se izdatki za sol-stvo znižajo za 10 odst. Vendar pa je v ta namen votiranih povprečno 28 odst. več kot lani.

V generalni debati se je oglašil občinski svetnik Bahun, ki je v obširnem go-voru naglašal, da v proračunu ne naj-de ničesar novega. Najpotrebnejše investici-je niso upoštevane. Zavrača očitek po-ročevalca, da bi bilo zaposlenih preveč delavcev, ter se zavzema zato, da občina zaposli vse brezposelne delavce v mest-nem območju. Preizkusa se mu zdi po-stavka za socialne namene, kot šolsko in ubožno kuhinjo, prispevke za učila, za obliko revnih učencev itd.

V istem smislu sta govorila tudi še so-cialista Oslak in prof. Paval. Nemec Pir-mir je odobral stališče finančnega od-seka ter priporočal kar največje stedenje. Pri mestnih podjetjih naj se nastavi po-soben kontrolor, ki bo nadzoroval denar-ni promet. Tozadevni predlog se odda v odsek in pride po zaključku proračunske debate v razpravo.

Občinski svet je nato prešel k obrav-navi posameznih postavk. Stroški za vzdrževanje vojašnice so bili reducirani na najnujnejša popravila, ker vojaški erat-voče plačati primerne najemnine.

Pobiranje dinarskega davka na ponoč-ni obisk gostin in kavarn se pavalira. Gostilničarji plačajo od vsakega proda-

nega litra vina 20 par, kavarnarji pa po-veprečni paval iz zadnjih dveh let.

Občinski dolgovi znašajo celotno 8.857.822 Din. Postavka za nabavo učil in knjig za revne otroke se je znižala za 20 odst. ter znaša 80.000 Din. Socialisti so se zavzemali za povišanje, vendar je bil njihov predlog zavrnjen, ker se je v zadnjih dveh letih nabavilo že mnogo učil, tako da potreba ni več tako nujna. Pro-fesor Paval je sprožil tudi vprašanje sol-ske higijene ter predlagal, da se nastavi-jo posebni šolski zdravniki, ki naj po dvakrat letno preiščejo vse šolske otroke. Predlog je bil izročen odseku.

V poglavju «Znanost in prosveta» se je zvišala postavka za študijsko knjižni-co in za podpore raznim društvom. Dalj-ša debata se je razvila o narodnem gle-dališču. Dr. Mihlisen je predlagal naj se uvedejo tudi nemške predstave, pri čem-ur so mu pridno sekundirali socialisti. Občinski svetnik Stabej je kritikoval gle-dališke predstave ter izjavil, da leži tudi v tem velik vzrok sedanjeja propadanja gledališča. Občinski svetnik Oslak je mnenja, da je mariborsko gledališče pod sedanjimi razmerami ohajeno na smrt. Odkar je odšel g. Nučič iz Maribora gle-dališče propada. Občina imej v upravnem odhodu svoje zastopstvo, pri čemur bo lahko tudi vplivala na sestavo reperto-arija.

Vse dosedanje davščine ostanejo neiz-premenjene izjemni doklade na rentni-nah, ki se zviša od 65 na 100 odstotkov, da se s tem olajša preračunavanje, dasi je finančni efekt zelo minimalen. Zvišajo se dalje klavniške pristojbine in pristoj-bine v mesinem kopališču. Na predlog odseka se ustavi vsem vojašnicam izvoz fekalij, ker ne plačujejo tozadevnih pri-stojbin. Razen tega se vloži tožba zoper vojni erar radi zvišanja najemnine. Uprav-niku mestne imovine se naroča, da re-vizira najemnine vseh mestnih poslopj. Kjer doslej najemnine še ni povišana, naj se poviša v smislu obstoječih predpisov.

Po sprejetju proračuna se je nadalje-vala ta na seja.

Klerikalni volilni shod v celjskem Nar. domu

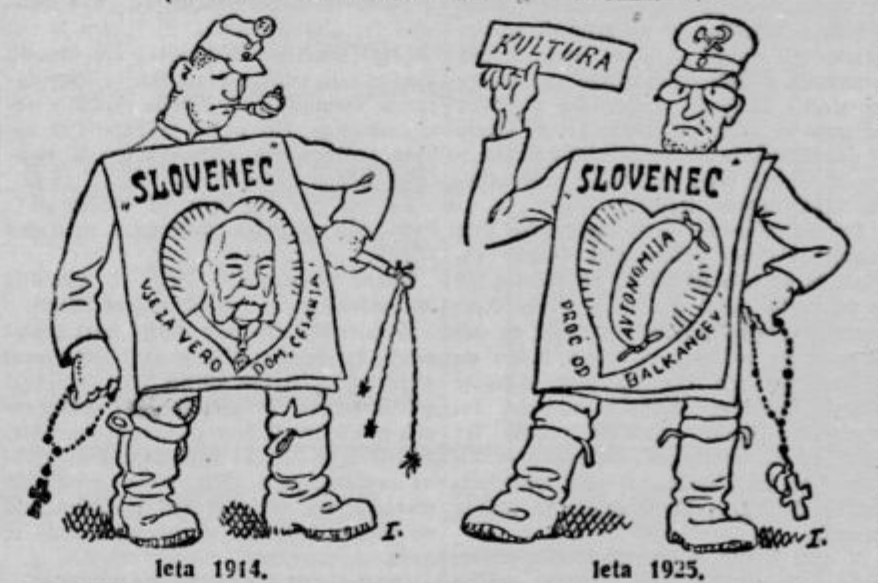
Celje, 19. januarja.

Kdo bi se čudil, da je bilo na zboro-vanju precej ljudi, ko je vendar že ves toden deloval za shod po Savinjski do-lini ves klerikalni aparat. Kljub temu pa se je udeležilo shoda več nevolincev, žensk in otrok, kakor pa resnih mož, ki se zavedajo, kam je spraviša našo drža-vo, vse narodno in gospodarsko življe-nje, a tudi slovenski ugled politika 21 brezobnih klerikalnih tigrov. Vsi mež-urari, kaplani in župniki so že ves teden pripovedovali svojemu vernemu ljudstvu, da bo v nedeljo nastopil rešitelj vere in slovenstva.

Na shodu se je živje huzkalo proti Sr-bom ter proti narodni krvi vzbujalo naj-nižje instinkte navzočih poslušalcev. Sr-bi so po mnenju dr. Korosca koruptni, oni požro vse, nazaj pa ne dajo ničesar. Gonil je staro luno o zemeljskem raj-u, ko bo zavladala po Sloveniji neomejeno SLS ter mogla po svoji volji razati kruh slovenskemu uradistvu. Od pobesnelih «revišev» se ne more kaj drugega prič-akovati, kakor la ogledajo vse, kar se slepo ne udnja in pokorava klerikalni politiki. Skrajno nelojalno in netaktno pa je, da se sicer prevdno, a vendar vsem razumljivo vlahi v umazano vsak-danjo politiko celo nosilec krone. Eno je za vsecega narodnega in državno šu-tečega človeka jasno: s klerikalci, kakor so po svoji ideologiji in po izbiri sredstev v dosednjem ciljev danes, ni mogoča nobena prizanesljivost. Ti pobesneli fari-zeji brez vsakega višjega čustva za do-stojnost in poštenost pa tudi ne bodo mogli nikdar več dobiti državnega knji-la v svoje roke. Kdor torej cepi napre-dne vrste s tem, da agitira za brezpo-membne stranke, da pomaga indirektno na zagrizanjeju sovražniku naše domovine, klerikalcem. Celjski volilni shod je jasno pokazal, da so slovenski klerikalci v gotovem oziru še hujsi ka-kor vlezlinski radičevi.

Portret starega prevaranla slovenskega ljudstva

(Poslano nam od «Slovenčevega» soodruženja)

Politične beležke

+ Klerikalna morala v Sloveniji in drugod je seveda povsod enaka, samo da morala slovenskih klerikalcev uprav slu-ži za vzgled drugim. Tako zdaj dalmatin-ski pučkaši (vulgo popovci in po naše kle-rikalci) v svojem splitskem «Jadrans» priporočajo volilem, kar so «voditelji» slovenskega naroda priporočili svojim ljudem. Le vzemite vse, kar vam radi-kaši dajo, na volitvah pa pokažite, da prezirate radikalno korupcijo... Tako posvečeni moralisti navajajo svoje ver-nike k prevarantskim zločinom: volilce naj so licemersko smoli okrog poedinih faktorjev, kjer meni kaj izmoledovati na račun hlinjenega nacionalnega prepriča-nja, pri volitvah pa naj le sune kroglico v skrinjo defetistov. Ugotavljamo seve-d da le jezuitsko perfidnost, saj je dru-gače jasno, da o kakem korumpiranju ali kupovanju volilcev od strani režima ni govora, pa če si slovenski in dalma-tinski klerikalci še toliko želijo pazarenja s političnimi in nacionalnim prepričanjem.

+ Škofov volilni pamflet. Škofov list «Slovenec» je zadnji čas nehajl bil dnevo-glasilo, iz katerega bi mogla slovenska javnost zajemati svoje delne informacije o domačih in svetovnih dogodkih. «Slovenec» izhaja sedaj kot volilni pamflet, čigar malone vse vesti služijo samo volilni gonji za SLS. Vse brzojavke «Slovenca» na prvi in drugi strani so pove-čane temu opravilu. Zato imajo nad svo-jo lažnivo in večinoma izmišljeno vse-bino volilno-litarske naslove, kakor: «Teror brez meje», «Vlada v krizi», «Humburg z nacionalnim blokom», «FI-asko Pašičevega protiruskega bloka», «Protizakonit pritisk velikih županov», «Nov manever vlade proti Radičevcem», «Kralj nezadovoljen s P. P. rešitvijo», «Križa v P-P vladi», «Močna struja med radikali proti SDS», «Razkol med radi-kali», «Plasko samostojnih demokratov v Beogradu». Te naslove brzojavnih vesti smo pobrali samo iz zadnjih dveh števil «Slovenca». Ze oni sami zadoščto dok-a-zujejo «višino» klerikalne žurnalistike, ki misli, da bo s sistematičnim varanjem javnosti in z lažmi dvignila obupno raz-položenje volilcev SLS. Priznali moramo, da je «Slovenec» mojster v prevarantskih manirah; saj se že spominjamo kako vnelo in ognjevit je med vojno fabrikir-al v svoji redakciji vojna poročila o čmagnu Nemcev, Madžarov, Turkov in

Bolgarov ter o «porazi» Francozov, An-gležev, Amerikancev in drugih. Škofov list je lagal vsak dan na debelo in sle-paril slovensko javnost, dokler ni ljud-svo na svoje lastne oči videlo, kako se je zrušila črvena in gnila Avstrija. Škofov list pred sedanjimi volitvami tem bolj brezvestno laže, ker kolovodje SLS, vedo, da je njihova ura že odbila in da jih ča-ka za njihovo brezvestnost le še končni obračun. Baš pisava «Slovenca» vsakemu Slovincu velevala, da naj se še pravočas-no reši tigrovske družbe. Kdor tega ne bo storil, naj si sam sebe pripiše, ako bo s tigri vred pogubljen. Tigri so dolgrali in tigrovske režim se nikdar več ne po-vrne, pa naj škofov volilni pamflet sedaj še tako pretirava in laže.

+ Klerikalna smola. Klerikalci si sa-mostojne demokrate zamljajo v vlogi takšnih kujunov, kakor so jih sami igra-li po Markovem protokolu in vselej, ka-dar jim je šlo za vladne drobtine. Svetozar Pribečević mečejo iz kabineta in «zrtvujejo» na ljubo kakšni izmišljeni «radikalni struji», kakor so včasih sami bili deležni vladnega nogometa; zadovo-ljili bi se pa tudi z «vrženjem» samega Vilderja, ki naj bi po želji «Slovenčevih» spovednikov prevzel «vse grehe» samo-stojnih demokratov. Toda stvar je taka in časi tisti, da o «krivdah in grehih» ni-ma soditi nihče drugi kakor volilci. Dr-zavnomu podtajniku Vilderju se zatorej z žrtvovanjem nič ne mudi, kakor se tudi Svetozar Pribečević ne boji odgovornos-ti za vladni poraz pri volitvah. Hja, še ponosen je nanjo, dasi mu jo imputirajo samo naši klerikalci. Kajti Svetozar Pri-bečević pozna staro smolo naših klerikal-cev: kar proklinjajo, je blagoslovljeno, kar razvezujejo, se še trdnje veže.

+ Volilna prerokovanja. V nekem sa-ranjevskem listu citamo dopis iz Slove-nije, ki kaže precej informiranosti in ki ga v času, ko se v obče ugiba o izidu volitev in delajo stave, radi zanimivosti v izveščju priobčujemo. Dopis veli pre-vsem, da v mariborsko celjskem okrož-ju tekmujeja pravzaprav le Narodni blok in SLS. Listama dr. Ravnika (pseudora-dikal) in Bože Markovića (NSS) pripisu-je le nagajiv značaj in ju uvršča med klerikalne «filistrupe», ki so si jih klerikalci znali pridobiti, da oslabe Na-rodni blok. Listi Hartner in Pucelj ne jemlje nihče resno. Nemški listi pripisu-je dopisnik, da dobi 3500 glasov. Resni-pa sta po dopisnikovem mnenju social-istična lista dr. Koruna, ki ji pripisuje

vsa en mandat, in seveda Radičeva li-sta, ki pa s strahom čaka na vladno odločitev. Udeležbo cenil dopisnik na 80.000; 40.000 glasov daje SLS, 20.000 pa Narodnemu bloku. Za ljubljansko «no-vomeško okrožje» presoja dopisnik, da dobe količnik SLS, Narodni blok in g. Prepeluh, g. Pucelj prisajo največ 3000 glasov, pa tudi ostale liste ostanejo brez zastopstva. Udeležbo cenil na 60.000, od kojih bi SLS po njegovem cenitvi imela dobiti 30.000, Narodni blok 15.000, Pre-peluh 8000 glasov. Dopisnik računa z go-tovostjo, da bo Prepeluhova lista neovi-rano dopuščena, ker so na njej samo Slovenci. Vederemo.

+ Potico režejo. Če bodo liste HRSS razveljavljene, se raduje «Slovenec» v posebnem sporočilu, bo za Slovence go-tovo izdana parola, da radičevski volilci glasujejo za SLS, v Bosni pa za dr. Spa-hal in v Vojvodini naravno za Davidovi-ča, ker je delegat bunjevsko «šokačke» stranke v Zagrebu dobil brco. Tako se torej opozicijski gospodje veselijo raz-veljavljenja Radičevih list kakor naviha-ni pohje po pustih postnih dneh kolača s cvetami. Da jim ne bi šel za zob!

+ Volilne račke, ki jih davidovičevska «Pravda» sproti izpušča sredi svojih dol-gih kolon, prevzema «Slovenec» po tele-fonu za rejene gosi in paradira s svoji-mi senzacionalnimi poročili. Za kratek čas se je n. pr. v ponedeljek reporterju «Pravde» zazdelo vredno intervjuirati neimenovanega radikalnega malikonta-nta, ki ga je glavni odbor postavil na dil-co, in spočelo se je poročilo o razkolu med radikali, o osnovanju nove radikal-ske frakcije in karieri Ljube Jovanovića, ki si ga izključeni zgarjari samovoljno postavljajo za voditelja in obenem ški-lijo k Nastasu Petroviću. «Slovenec» ima poseben okus za takšne vsakdanje špiže, a kar je važnejše, njegovi bralci imajo pa tudi dober apetit, da jih zvesto prebavljajo.

Zveza kulturnih društev

V četrtek, dne 22. t. m. ob 20. uri so vrši predavanje prof. Dolžana «O pra-človeku» v Dobrovi pri Brečicah, ne v Dobravi, kakor je stalo vsled tiskovno napake v večerajšnji številki.

Po svetu

— Zarota Ircev proti angleškemu bro-dovju. V Londonu je bilo aretiranih 6 Ircev, ki so nameravali izvršiti atentat na angleško vojno mornarico. Med njimi je pet moških in ena ženska. Pri njih so našli dokumente, iz katerih je razvidno, da so pripravljali zaroto že dalj časa. Prilastili so si baje na nezakonit način tudi tajne načrte admiraltete, pri čemur so jim pomagali nekateri arzenalski uradniki. Namen zarote je bil, provoci-rati v Angliji protiruske odredbe, ki bi se potem izrabile v narodnem interesu Ircu.

— Herriot in Krasin. Francoski mini-strski predsednik Herriot je v ponedeljek sprejel sovet, poslanika Krasina in ga pri tej priliki najprej opozoril, da je so-vjetska vlada v politiki akreditacije nj-nega poslanika v Parizu obljubila, da se ne bo vmešavala v notranje zadeve Fran-cije. Nato je razpravljal z njim o neme-ranih pogajanjih za likvidacijo ruskih dolgov in odločno izjavil, da Francija ni-ti v eni točki ne bo odnehala od svojih upravičenih zahtev. Za sovjetsko vlado bi bilo jako umestno, ako poda uradno izjavo o vprisanju dolgov, da se tako pomiri javno mnenje v Franciji.

— Preložitve težnja angleške mornar-ice v vzhodno vodovje. Kakor poroča «Evening Standard», namerava Anglija preložit težnja svojega vojnega brodov-ja iz Severnega morja v vzhodno vodov-je in so bili tozadevni načrti že predlo-ženi admiralteti v aprobachjo. Izgradnja vojne luke v Singapuru in izgradnja drugih brodovnih oporišč predstavlja le del novih taktičnih mornariških ukrepov. V vzhodni Indiji, na Kitajskem in v Sre-dozemskem morju nahačajo se vojne ladje bodo zaporedoma poklicane v do-movino, tamkaj preurejene in deloma nadomeščene z novimi ladami. Med dru-gimi bo vzhodno-indijsko brodovje sredi letničnega leta obloženo s tremi na moder-nejšimi in najhitrejšimi križarkami, od katerih dve se nista doznajni.

— Prodaja tverice za kruh «Hammer-brotwerke» na Dunaju. Znana dunajska velika socialna - demokratska tverica za kruh «Hammerbrotwerke», preide prihodnje dni v roke skupine, obstoječe iz avstrijskih in inozemskih interesentov, ki prevzamejo ne samo 60 odstotkov akcijskega kapitala stranke, ampak tudi 10 odstotkov, ki jih je imela v rokah Bo-slava banka (Union-Bank). Iz upravnega sveta istopislo ne samo zastopniki soci-alno-demokratske stranke, ampak tudi predsednik Rosel. Sicer se v obziru ne izvrše nobene spremembe. «Hammer-brotwerke» krijejo okoli 40 odstotkov krušnega konzuma na Dunaju. Razen teorije v Schwabachu in Floridsdorfu imajo še 24 velikih pekarn na Dunaju, tako da je dobavljanje konzumentom deloma decentralizirano. V podjetjih je zaposlenih nad 2000 delavcev in namo-ščencev. Nova lastništva bo vodilo pod-letje po strogo trgovskih načelih in se izogibalo vsakega vmešavanja v politiko.

— Politični nemiri na univerzi v Ne-aplju. Na univerzi v Neaplu je prišlo 15. t. m. do hudih pretepec med fašistskimi in onozionalnimi poslanci. Univerza je bila radi tega za nedolžen čas zaprta. Kakor poroča «Giornale d'Ita-lia», so karabinerji zasedli vse hodode, stojnja pohote pa je bila postavljena v bližini poslopja.

Naši kraji in ljudje

Dvojni roparski umor v Vidmu pri Krškem

MORILEC ARETIRAN ČEZ MESEČ DNI V ZAGREBU. — ZAGONETNI JOŽE JUNAK IZ LIKE.

V Vrbiški vasi pri Vidmu je živel stari grobar Jakob Verdeli srečno življenje s svojo ženo Marijo. Prihrali si je toliko, da je postavil na stare dni malo hišico in uredil posestvo, na katerem se je bavil z mlekarstvom. Ker so ga imeli okoličani jako radi, je imel mnogo odjemalcev.

Zagonetni Jože.

Da si oiaha posel je vzel Verdeli v hišo mladeniča, ki mu je pomagal pri raznašanju mleka. Mladenič je bil jako pridni in si je naglo pridobil simpatije obeh zakoncev, tako, da sta se odločila, da mu po smrti prepušča posestvo pod pogojem, da ostane pri njih in se bavi za gospodarstvo in njuno vzdrževanje. Mladeniča sta klicala za Jožeta, dočim za njegov priimek nikdo ni vedel. Govorilo se je, da je prišel iz Rajhenburga, kjer je bil zaposlen v kamnolomu. Tako je šlo naprej do 12. decembra preteklega leta, ko se je zgodil strašen zločin, o katerem smo sivočasno že poročali.

Tega dne so ostali namreč vsi Verdeli odjemalci brez mleka. Ljudem se je zdelo to čudno, ker so vedeli, da je bil stari točen. Zato so začeli spraševati za njim. Ko so prišli do njegove hiše, so našli okna in vrata zaprta,

in iz hiše se ni na klice nihče javil. Tudi o Jožetu ni bilo nobenega sledu. Stvar je bila prijavišla policiji, ki je odredila obširno preiskavo in ugotovila sledeče:

Dva do tri tedne poprej je Jože nagovarjal Verdela in njegovo ženo, naj kupita še eno kravo, da bi se posel povečal. Starček se je dal pregovoriti. Dvignil je že iz Mestne hranilnice v Krškem 4000 Din, vendar do kupčije ni prišlo. Drugi dan, ko sta izginila zakonca, pa je Jože vzel eno kravo in jo odvedel na sejem v Krško. Pomnil je je mesarjin. Neki mesar mu je dal za njo 250 Din are, drugi dan pa je prišel po njo v Vrbiško vas in hotel plačati ostalo vsoto. V hiši je našel samo Jožeta. Ko pa mu je Jože povedal, da gospodarja ni doma, se je mesar premislil in zahteval povračilo are. Ker se je mesarju zdelo stvar sumljiva, je zadevo naznanil tudi na županstvu. Drugi dan je prišel župan osebno in našel na Verdellijih vratih napis: »Jaz sem junak iz Like in se nikogar ne bojim. Stari in stara sta odšla v toplice in se nikdar ne vrne!« Župan je o tem takoj obvestil orožnike, ki so potem s silo vdrli v Verdellijo hišo, kjer se jim je nudila

strašna slika.

Vse pohištvo je bilo prevrnjeno in razmetano. Posteljnina je bila okrvavljena, po zidovju in tleh polno krvi. Verdela in žene pa ni bilo nikjer, istotako tudi ne Jožeta. Bilo je takoj jasno, da je zločinec najbrže vrgel svoji žrtvi v Savo.

Ko je bil zločin odkrit, so se nekateri spomnili, da je Jožeta pred dvema dnevi posetila njegova žena, ki je prišla iz Karlovca in odnesla iz hiše precej obleke in perila. Verdellijeva hiša je bila namreč popolnoma oplenjena. Zasledovanje morilca je bilo močno oteženo, ker nihče ni vedel za njegov priimek. Bil je poznan kot Martin Prpič, Joža Klasič in Josip Masie. Čez nekaj dni, ko se je mislilo, da je izginil brez sledu, pa je poslal Joža iz Zagreba v Rajhenburg dve pisni nekemu tovarišu, s katerim je delal v kamnolomu. Kmalu nato pa je zopet zahrlal vse sledi in je bilo vse poizvedovanje za njim brez uspeha. Tudi zagreška policija je vodila preiskavo, istotako zama, dokler ni prišel končno v Zagreb poslovodja kamnoloma v Rajhenburgu. Ta je na česti spoznal skrivnostnega Jožeta in dodelil njegovo aretacijo.

JOŽE HERCEG.

Ugotovilo se je, da je Joža identičen z Josipom Hercegom, starim 29 let, mehanikom iz Karlovca. Herceg je priznal, da je umoril in oropal Verdela in njegovo ženo in trupil zakopal za hišo. Po daljšem obotavljanju je končno tudi priznal, da je tudi njegova žena vedela za zločin in odnašala stvari iz hiše. Umor je izvršil s sekuro, s katero je v spanju zakonca presekala glavi. Ker se mu ni posrečilo, da proda starčovo kravo, je vzel onih 4000 Din, ki jih je dvignil Verdeli iz hranilnice, da kupi novo kravo. Po Hercegovem priznanju so orožniki v Vidmu odredili izkopavanje na Verdellijem dvorišču in v resnici našli 6 metrov za hišo zakopani trupli Verdela in njegove žene. Sekire, s katero sta bila umorjena, pa še sedaj niso našli.

Zagreška policija je aretirala sedaj tudi Hercega ženo, ki jo je našla dne 19. januarja v Karlovcu. Danes, dne 21. t. m. se izvrši v Vidmu ogled na licu mesta, pri katerem bo navzoč tudi morilec Herceg.

Jakob Verdeli in njegova žena sta bila stara 50 let. Žena je bila doma iz Tušila na Hrvaškem, on pa iz celjske okolice. Otrok nista imela.

Mariborski železničarji

Maribor, 20. januarja.

Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev, podružnica Maribor, je imela v nedeljo v mali dvorani Narodnega doma 12. redni občni zbor, ki je bil jako dobro obiskan. Ker je bil predsednik Ivan Škerjanc kmalu po lanskem izvolitvi prenehan, je vodil do občnega zbora podružnice prvi podpredsednik Hinko Kefer, ki je po običajnih formalnostih orisal delovanje podružnice v pretečenem letu, podal smernice za bodoče leto ter opozarjal zlasti na razdraženost železničarjev, ki imajo samo v Sloveniji nič manj kot 14 organizacij. Izrazil je upanje, da nam bodoče leto številno organizacij zmanjša, kajti čim se železničarji znajdejo vsi v eni bojni falangi, bodo oni gospodari in si bodo tudi brez velikih bojev znali zboljšati svoj položaj. Pozval je vse na delo za boljše bodočnost železničarjev.

Tajniško poročilo je bilo obširno in stvarno ter je popolnoma odgovarjalo resnosti delovanja strokovne organizacije, ki jo je, čeravno je v Mariboru samo sedem podružnic, vendar lepo število članov 895 in to od najvišjega uradnika do zadnjega delavca. Blagaj-

niško poročilo nas je posebno zanimalo, ker ugotavlja poštenost narodnih železničarjev tudi na kulturnem polju. Glasbenemu društvu »Drava« je bilo na podpornosti izplačanih 4000 Din. Podpor najpotrebnejšim tovarišem pa je bilo izplačanih preko 3000 Din. Razven tega poklanjajo narodni železničarji iz svojih skromnih sredstev vsakemu preminulemu tovarišu še venco. Da ima društvo s pošiljanjem delegatov na razne strokovne konference v Beograd ogromne stroške, je samo ob sebi razumljivo. Od kod dolga podružnica svoja sredstva, nam bo razumljivo, ako povemo, da ima podružnica samo 5 odstoletnih članov, ki so začeli s članarino. To je res vzorna disciplina. V najljepšem rodu in slogu je bil izvoljen nov odbor s predsednikom Hinkom Keferom.

Občni zbor je še sklenil dati podporo bratskemu narodno-železničarskemu glasbenemu društvu »Drava«, in sicer pohere v to svrhu od vsakega člana na leto dvakrat po 5 dinarjev. Tako znajo samo narodno zavestni železničarji podpirati svoje kulturno društvo, ki zasluži tudi od mariborskih narodnih krogov največje podpore.

Predsednik pokrajinske organizacije UJNZ iz Ljubljane kot delegat cen-

trale g. Finžgar, je natančno obrazložil razna stanovska vprašanja. Pojašil nas vseh je, da vztrajamo in ne klonemo, ker tudi železničarjem v Jugoslaviji pridejo boljše časi, posebno če bodo tako stanovsko zavestni, kakor so ravno tovariši v Mariboru.

Velik požar v Gornji Bistrici ob Pohorju

V ponedeljek okoli 11. ponoči je izbruhnil v Kobiljevi pilarni v Gor. Bistrici ob Pohorju, kjer se izdelujejo tudi leseni zabojniki, na dosegljivo ne-pojasnjen način ogenj, ki se je v kratkem času razvil v strašen požar. Nevarnost je bila izredno velika. Na kraj nesreče so prihajele požarne brawne iz Bistrice, Pekra, Limbuša, Studencev, Kamnice in tudi iz Maribora. Gasilci so neumorno delali, vendar pa niso bili kos silnemu požaru. Sredi reševalnih del jim je zmanjkalo vode, ki so jo morali končno napeljati po 900 m dolgi cevi iz Rotmerjevega potoka. Ker je bila situacija kritična, je prišlo v torek ob 4. zjutraj še 300 vojakov iz Maribora, ki so pomagali razmetati gorče hlode in deske, in tudi sicer pri gasilskih delih. Po silnih naporih se je gasilec in vojakom končno posrečilo rešiti vsi ob čisti stoletje stanevanje tamokšnja čuvša, hlev in kolibico. Mariborska požarna brawna se je vrnila šele večer ob 11. dopoldne domov. Lastnik pilarne je Drago Kobič, ki jo je dal v najem »Lesni Industriji« in vstopil v družbo kot glavni založnik. Pilarna je bila zavarovana za tri milijone dinarjev. Škole so ni mogoče preceniti, vendar pa je naravnost ogromna in morda celo večja, kakor zavarovalnina.

O nekumurskih Ribničanih

Kranjska ima svojo Ribnico in Ribničane. Stajerska svoj Lemberg in Lemberžane, največji del naše ožje domovine Prekmurje pa svoje Kobilje in Kobiljčane. Zgodbe in dogodki na rovaš Ribničanih in Lemberžanov so sicer večinoma plod hudomušnosti in nagačivosti, dočim je našel naša zgodba o Kobiljčanih gola istina. Događila se je namreč dne 14. januarja letošnjega leta.

Kobiljčani so porušili staro že močno razpokano cerkev, ki je bila tako slaba, da si se moral že pred cerkvijo pripraviti cerkvenemu patronu svetemu Martinu za pomoč v silni srečno zadnjo uro, ako si hotel stopiti v njo. »Samo zvonik je še trden. Na njega je treba samo novo streho ter ga na novo pobeliti,« tako so namreč ukrenili vsaki možje. Po velikem trudu in mnogih denarnih žrtvah so v resnici popravili cerkev v toliko, da je zid in omet pod streho čistilo in izpopolnjevalo pa se bo še priljudnje leto.

Toda kje vzeti nove zvonove? Občani se že selaj braniti plačati obvezane jim vsote za popravilo cerkve, zvonovi pa so jako dragi. Pametni vsaki občeti pa so si znali pomagati iz te zagate na sledeči bistroumni način:

je najljubši in vendar najcenejši stroj za ročno in obrt. — Nad mestni deli za vsa stro 57.

J. GOŠEC, LJUBLJANA

palaca Ljubliane ke kreditne banke.

V bližini sela je grič »Sant Martino«, na katerem je bil — tako pravi pravljica — svojčalno samostan zagrebških bratov. Bratje so imeli v zvoniku zvonove, ki so imeli tako močan glas, da jih je bilo slišati celo na Turško... A Turek ni imel smisla za mlo dončje glasove teh ljubkih zvonov, pa je prišel v Prekmurje, da zruši samostan ter si osvoji zvonove. Bratje pa, ki so slutili pretežno nevarnost, so spustili vse cerkvene in samostanske vrednosti z zvonovi vred v globok vodnjak. In še sedaj se na božično noč čuje ubrano podzemeljsko zvonenje...

Tako ljubka pripovedka, na kateri bazira znamenita ekspedicija, ki se je izvršila dne 14. januarja, 15. mož, oh oroženih s krampi in lopatami, je pogumno odkorakalo proti goricam na Sant Martino. Njim na željo je šel sam gospod župan s svojim bivšim pobočnikom Gjeorekom, bivšim županom; moža si sicer nista ravno prijatelja, ker je prvi izpodnesel drugemu županski stolček, tola za to podletje sta se vendar sporazumela. In začeli so kopati zemljo, da poiščejo vodnjak, v katerem se nahaja veliki zaklad. Dobili seveda niso niti vodnjaka, niti zgodovinskih samostanskih zvonov, ki so jih nameravali ohestit v selanjo cerkev. Po trulopolnem iskanju so se morali vrniti brez vsakega uspeha. Morebiti so bili premalo vztrajni. Eden izmed udeležencev ekspedicije se je celo izrazil: »štiri ošče ni videl vekših nemakov, naj deno samo Kobiljčana jile glodati.« Ta jo je izmed vseh članov ekspedicije gotovo še najbolje poročil.

Tako je končala slavna ekspedicija nekumurskih Ribničanov. Kje bodo sedaj vzeli zvonove, o tem bom še poročal.

Dopisi

BARJE. V nedeljo sta imela pri Moskarju dr. Stanovnik in Terseglav shod, katerega se je udeležilo okoli 40 pristav raznih strank. Klerikali so vabili na shod z vabili v zaprtih kuvertah. Na prednjaki so se seveda udeležili pogreba pokojnega Barjana, dočim so vsi klerikali raje na shod in opljuvali s tem star barjanski običaj. Govornika sta se zavzemala za politikujočo duhovščino in se spravila zlasti na gerenta g. Turka. Po njunem mnenju so vse vlade dobre, le naša je za nič. Še naš pristav je moral pojasniti, da je storil g. Turk za Barjane v enem tednu več, kakor vsi klerikali, ko so bili na magistratu. Ko so nazadnje klerikali hoteli izvoliti nekak adhor devetih članov, so prišli samo do številke 5. Kdo pa so pri nas klerikali? Najbolj vnet je nekdo, pred katerim je morala bežati celo lastna mati, drugače pa so fik i fakari, bivši vneti samostojenci. Celu bivši predsednik SKS se pridno giblje med njimi. O drugih o prički kaj več.

ST. VID NAD LJUBLJANO. Prosvetni očešek St. Vid v Dravljah je postal pod novim vodstvom izredno delaven. V petih tednih smo imeli kar tri predstave: »Kakšen gospod tak sluga« in pa dva krat »Go-go-go«, ki je bila najboljša predstava na našem odru. Opazi smo mnogo novih igračev začetnikov, ki so brez izjeme izvrstno rešili svoje vloge. Iznes nadila nas je spretna uporaba kulis. V izberu snovi, v razdeljevanju vlog, načinu predavanja in kratkih predskidih, v katerih slede predstave, se kaže spretna roka režiserja brata Bitenca. V nedeljo nastopijo igralci s »Pohuišanjem v dolini šentforjanski«. Brat Bitene je pritegnil zopet nekaj novih igračev in jim zelo srečno razdelil vloge, tako da predstava ne bo zaostala za prejšnjimi. Prijatelje našega odra že sedaj opozarjamo na predstavo, podrobnosti pa bodo razvidne iz vabil.

PREDVDOR. Na »Slovenčev« dopis, v katerem me imenuje pisca »Jutrovega« dopisa s podpisom »Eden resnicoljubnih faranov«, ugotavljam, da nisem pisec

Kino „Ljubljanski dvor“
Telefon 730.

Danes 21. t. m.
nepreklčno
zadnji dan
grandioznega filma

Orient

Predstave ob 4., 6., 8. in 9. uri.

Posebno opozarjamo na izbornu sestavljene godbene točke.

21. I.

tega članka. Končno prosim gospoda, ki igra vlogo »predvornih staršev« ter ne zna niti stvarno razpravljati, da se nam javi s polnim imenom. — A. Inkret, (Uredništvo drage volje potrjuje, da g. Inkret ni v nobeni zvezi z našim dopisom s podpisom »Eden resnicoljubnih faranov«).

KRANJ. Občni zbor Narodnega doma v Kranju se vrši danes v sredo ob pol 9. uri zvečer v Narodni kavarni. 168

BOH. BISTRICA. V nedeljo dopoldne se je vršil v Prosvetnem domu tigrovski voljni shod. Udeležba nikakor ni bila tako sijajna kakor sta se nadejala govornika dr. Natlačen in kaplan Jalen. Na shodu je bilo nekaj fanatičnih privrženecv stranke ljudskih s'eparjev, par komunistov, naprednjakov in tudi ženskih »firbecv« ni manjkalo. Dr. Natlačen je najprej napovedal konec samostojnežev, nato pa do kosti obral republikanca Proculha in Murna, češ da nista prava republikanca. Močno je objokal usodo bebastega Radića in njegovih gardistov. Na povelje je dvobil Narodnemu bloku. Seveda ni pozabil obdolžiti ministra dr. Zerjave, češ da je on kriv gospodarskega propada Slovenije ter »previdno« zamolčal, da štirje tigrovski ministri niso napravili niti najmanjše stvari v korist slovenskega ljudstva. Farhal je tudi voličev za avtonomijo in obljubil znižanje davkov, ako bodo volili SLS, kar pa mu seveda ni nihče verjel. Za n'jim je nastopil kaplan Jalen ter pogreval izvajanja predgovornika. Proročoval je, da se bo tigrovska menezarija z dne 8. februarja pomnožila za par novih tigrov, češar pa mu seveda ne verjame noben pameten človek. Bohinjci nismo več tako zadovoljni, da bi naselili klerikalnim demagogijam. Predobro se namreč spominjamo, da klerikali od zadnjih skupščinskih volitev niso izpolnili niti ene svoje obljube.

MOZIRJE. Preteklo nedeljo je bil pri Goltniku voljni shod Narodnega bloka, na katerem je govoril srečni kandidat Janko Lesničar. Shoda so se v prav lepem številu udeležili kmetje iz moziške okoliške občine in iz Nazarija. Mirna in stvarna izvajanja govornika so napravila na zborovalce najbolj vtis. Kar se se, da se bodo narodni glasovi napram volitvam leta 1923, krepko pomnožili.

ROGATEC. Tudi naš trg se probuja. Celu nemškotari hočejo igrati pri volitvah vlogo. Za kandidata se je postavil tukajšnji trgovski pomočnik Pepek Berlig, ki je do go vrsto let zastopal trgla hlače po školskih klopih in se ni naučil niti točko, da bi vedel, kateri narodnost pripada. Rad bi prišel do poslanskih dijet, češar mu niti ne zamerimo, ker je znano, da njegov oče slabo plačuje svoje nastavitence, a časi so dragi. Toda naše ljudstvo dobro pozna svoje izkoriščevalce in zato bodo voliči vrgi svoje kroglice v četrti škafnjico ter si izvolili moža, ki mu je naš blagor v resnici pri srcu.

Daruite za sokolski Tabor!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Mariborska drama

Maribor, 19. januarja.

O naši dramati danes ni prijetno pisati. Čuden zastoj je v njej; obstala je na mrtvi točki. Pet tednov brez premijere je zagoneten pojav. Ne vemo sicer, po kakšnem načrtu dela vodstvo gledališča, toda uverjeni smo, da je tako dolg premor za naše gledališče neodpustno dejanje. Po tednih brezdelja so vrgli na pozornost »Skladnosti rodbinskega življenja«, ki so jih morali naštudirati in največji nagli. Situacija je bila rešena, toda za tako prenagljeno, torej površno naštudiranje se nihče ne more ogreti, zlasti ker sili tudi igralce same v neprijeten, naravnost mučen položaj in jim postane največji objekt v gledališču šepetalka, ne pa občinstvo.

Treba je torej odkriti poverdati, da z našo dramo letos nismo zadovoljni, ker ne dela tako, kakor bi mogla in kakor bi ji bilo v korist. Namesto svetega navdušenja vidimo samo mrtvilo. Repertoar se sestavlja sproti, kar povzroča skoke v nižino in višino, kolebanje na desno in levo. Za prihodnji teden se nam obeta izvirna drama Angela Cerkenika »V vrtincu«, toda to še ne opravičuje brezdelja igralcev, ki v njej niso zaposleni

in ki bi se gotovo radi udeležovali, če bi se jim nudila prilika. Take razmere škodujejo ter je v interesu igralcev kakor občinstva, da se čimprej odpravijo.

Vključ pilno odmerjenemu času so potekle »Skladnosti rodbinskega življenja« brez neizpolne. Vsi igralci so se potrudili, da omogočijo dostojno predstavo in ne brez uspeha. Ljudje so se smejali, ker je stvarca prav zabavna. Znana pa je menda večini stalnih slovenskih polčeljskih odrov. Če je bil namen uprizoritve pokazati mariborskemu občinstvu občeznano veseloligro starejšega tipa, bi bili mogli mirno poseči še globlje v arhiv.

Za uspeh uprizoritve gre pač največja zasluga g. Zelezniku, ki je igro režiral, se pehal na odr in za odrom in — naj se ne hudoje, če izdamo, kar smo opazili — v II. in III. dejanju tudi sufliral. Njegov grof v I. dejanju je bil imeniten. Temperamentna mlada ženka je bila gospodična Kovačičeva, ugnjali pa so tudi g. Kokot kot njen mož, g. Grom kot stric (pri njem moramo posebno omeniti njegovo res salonsko figuro: v kretanju in v obleki), gođ. Savinova kot najstova prijateljica in g. Rasberger kot teta. Gospodična Petkova se je v vlogi tatke potulila očividno neugodno, dočim je bil sluga g. Tovornika prediletelanski. Igralec naj se zaveda, da more vseh tudi prevelika ambicija igrati obšutno škodovati.

Gustav Silih.

Dramska premijera v Mariboru. V soboto 24. I. t. m. se vrši v Mariboru premijera drame mladega nadarjenega dramatika Angela Cerkenika »V vrtincu«. Delo je zasnovano na močni psihološki podlagi in razdeljeno na sedem slik, ki so mestoma zelo dramatične. Režira gospod Bratina. Za Cerkenikovo dramo pride še prihodnji teden na vrsto Karl Slobodova veseloligra »Pri čnju« v režiji g. Zeleznika. Takoj za tem pa se uprizori izvirna slovenska komedija znanega pesnika in pisatelja Cv. Golarja »Vdova Rožinka«. Režiral bo g. Kovč.

Pevka Ema Destinova v zagrebški »Tosei«. V ponedeljek 19. t. m. je nastopila slavna češka pevka Ema Destinova drugič pred zagrebško gledališko publiko. Pevka je toplot naslovno vlogo v Puccinijevi »Tosei«. V tej vlogi je razvila vso svojo umetnost, okus, znanje in fineso. Vloga Cavaradosaja je bila v rokah našega rojaka Marija Simenca, ki je bil izvrstno razpoložen in se je odlikoval zlasti v tretjem dejanju.

»Scampolo« na oštješkem odru. Narodno gledališče v Osijeku pripravlja novo premijero. Prihodnje dni uprizori znano dramo italijanskega pisatelja Nicodemija »Scampolo«.

Balet Froman v Splitu. Kakor smo že poročali, se nahaja balet zagrebške opere pod vodstvom g. Fromanove na turneji po Dalmaciji. Prošle dal je balet gostoval dvakrat zaporedoma v prostorih splitskega Narodnega gledališča. Obkrat

je dosegel velik uspeh. Poročila hvalijo zlasti izvajanje Gosseceve klasične »Grove«, katero je gospevala Margarita Froman ter Ljadovič »Lutka«, katere sta bravurozno izvajala Naks in Margarita Froman lani tudi v Ljubljani.

Gostovanje Eme Destinove v Beogradu. Dne 28. in 29. I. t. m. bo peva češka umetnica ga. Ema Destinova v Beogradu, in sicer nastopi prvič v Puccinijevi »Tosei«, drugič pa v »Madami Butterfly«.

Beogradska opera ima tekoči teden na sporedu opere: Hoffmannove pripovedke, Madama Butterfly, Lakmé, Mignon in Faust.

Izpremembe v upravi beogradskega gledališča. Beogradski listi napovedujejo znatne izpremembe v beogradski gledališki upravi, ki se boje izvedejo v najkrajšem času. Med kandidati za intendantno mesto ima glasom poročil največ izglede književnik Dušan S. Nikolačević.

Nov dirigent »Filharmoničnega društva« v Sibeniku. Dosedanji dirigent sibenške filharmonije D. Trilker je zapustil Sibenik, nakar si je društvo izbralo za novega kapelnika ma Harazdira, znanega koncertnega voditelja, ki se je doslej udeleževal v Splitu. Harazdira je že nastopil svoje novo mesto.

Razstava članov »Proletnega salona« v Subotici. Člani »Proletnega salona«, ki so imeli svoja dela doslej razstavljena v Novem Sadu, so prenesli razstavo v nedeljo dne 18. januarja v Subotico. Kolekcija obseva 120 del. Zastopani so sle-

Ljubljanska drama.
Sreda, 21.: »Veronika Deseniška«. A. Cetrtek, 22. ob 15.: »Hamlet«. Dilaška predstava pri znižanih cenah. Izv.
Petek, 23.: »Stričkov sen«. Premijera. Izv. Sobota, 24.: »Magda«. C.
Nedelja, 25. ob 15.: »Zora, dan, noč«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ob 20.: »Stričkov sen«. Izv.
Ponedeljek, 26.: »Cyrano de Bergerac«. D

Ljubljanska opera.
Sreda, 21.: Zaprto.
Cetrtek, 22.: »Strupeni pajek in razni plesi«. E.
Petek, 23.: Zaprto.
Sobota, 24.: »Don Juans«. Premijera. Izv. Nedelja, 25. ob 15.: »Strupeni pajek in plesi«. Znižane cene. Izv.
Ponedeljek, 26.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.
Sreda, 21.: Zaprto.
Cetrtek, 22.: »Truhadurs«. E. (Kuponi). Gostovanje Marka Vuškovića, člana zagrebške opere.
Petek, 23.: Zaprto.
Sobota, 24.: »V vrtincu«. C. (Premijera.) Nedelja, 25.: »Skladnosti rodbinskega življenja«. A. (Kuponi.)

Domače vesti

• 50 milijonov na patrijotične in dobrodelne namene. Pred nekaterimi tedni je umrl v Parizu srbski veletrgovac Milan Pavlovič. Svoje premoženje, nad 50 milijonov dinarjev, je zapustil za patrijotične in dobrodelne namene v naši državi, zlasti za Jadranski stražnik, Narodni odbrani ter organizaciji invalidov.

• Slavnostna otvoritev železnice Užice-Vardište. Kakor smo že omenili, se vrši dne 25. t. m. slavnostna otvoritev nove železnice Užice-Vardište. Za dan po-proj odhajata iz Beograda dva specialna vlaka z delegati od Užice, kamor pripeta ob sedmih zvečer. Kot delegati funkcionarji članov vlade, zastopniki skupštine ter delegati privatnih udruženj. Prvi okrašen vlak iz Užice bo vozil v Sarajevo dne 25. tega meseca ob šestih zjutraj. Ob sedmih zvečer bo v Sarajevu slavnosten banket v oficirskem domu. Naslednjega dne se beograjski gostje podajo na izlet v Dubrovnik.

• Osebnostna vest. Dosedanji prometni kontrolor v Mariboru, višji inšpektor državne železnice Frole Ivan je imenovan za prometnega inšpektorja za celo območje ljubljanske direkcije. Kakor bodo mariborska službena mesta težko pogrešala svojega priljubljenega starejšega, tako je neprecenljiva vrednost, da dobi celokupno prometno osebo za učitelja in voditelja tako odličnega strokovnjaka. V svoji dolgoletni praksi znan kot nadvse vreden, strogo stvaren in objektivni uradnik, je bil vedno kremenit značaj in odločen narodnjak in kot tak tudi v mariborskih narodnih krogih, kamor se je po preobratu preselil iz St. Petra na Krasu, vrlu uvažen. Zato se pridružujemo krogu njegovih stanovalskih tovarišev in podrejenih, ki mu žele le najboljše ter mu ključemo z mnogimi prijatelji, naj bi še dolga leta deloval čil in zdrav v korist vsemu oboju, v korist železniške stroke in s tem v korist naše mlade jugoslovenske države, ki takih ljudi najbolj potrebuje.

• Smrtina kosa. Na Glincah pri Ljubljani je preminul v ponedeljek g. Peter Battelino, podjetnik umetnega kamenja. Težka bolezen ga je izgnala svojem v njegovi najlepši dobi. Bil je star komaj 83 let. Pogreb se bo vršil danes, ob dveh popoldne, iz hiše žalosti Glinca št. 62 na viško pokopališče. — Dne 19. t. m. ob 18. uri je umrl v celjski javni bolnici g. Karol Vizjak, učitelj na deski okoliški šoli v Celju. Pokojni se je preselil pred 4 leti iz Ljubljane pri Vojniki, kjer je služboval dolga leta kot šolski upravitelj, v Celje da bi si tukaj ustvaril nekoliko udobnejše življenje. Na svojem prejšnjem in sedanjem mestu je bil vsled svojega blagega značaja in kot odlični šolski splošno znan in priljubljen. Predvsem ga je obojevala kot učitelja in vzgojitelja šolske mladine. Vedno je bil oločen narodnjak in marljiv napreden delavec. Pogreb blagopokojnika se vrši v četrtek dne 22. t. m. ob 15. uri iz javne bolnice v Celju. — Blag ženi spomin, žalujotim naše iskreno sožalje!

• Zastopstvo železniške olajšave za državne uradnike. Ker se niso izgotovile uradniške legitimacije za znižane vožnje na državnih železnicah, je prometni minister odredil, da se uradnikom in ostalim državnim uslužbencem dovolijo začasne olajšave na sledeči način: Postajne blagajne bodo uradnikom in ostalim državnim uslužbencem izdajale vozne listke za polovično ceno pod pogojem, da vsak državni uradnik na posiljni blagajni pokaže objavo, ki mu jo izstavi urad, pri katerem službuje. V tej objavi mora biti označeno ime in primke, kategorija in skupina uslužbenca kakor tudi urad. Objava mora biti od uradnega predstojnika potrjena s podpisom in pečatom; označena mora biti tudi pričetna in končna postaja namenjene vožnje. Za rodbine državnih uradnikov bo izdajal objavo urad, pri katerem službuje dotični uradnik. Državnim upokojencem bo objavo izdajal urad, pri katerem upokojenec dobiva svojo penzijo. Aktivni oficirji dobe polovično vozne listke, ako potujejo v uniformi. Ako pa potujejo v civilni obleki, morajo imeti objavo kakor civilni državni uslužbenec. Ta način železniških vožnih olajšav ostane v veljavi do 1. aprila 1925.

• Prijave upokojencev. Gospod finančni delegat nas prosi za objavo sledečih vrstic: Z ozirom na notico «Prijave upokojencev» v Vašem cenjenem listu od 18. januarja si dovoljujem opozoriti, da člen 24. in 25. uredb o draginskih dokladah od 8. oktobra 1924. (Ur. list 306-97 ex 1924.) izrecno predpisujeta, da morajo biti prijave, ki jih je predložiti upokojencem, da dobe draginske doklade, podpisane od dveh državnih uradnikov ali upokojencev, ki jamčita za resničnost v prijavi navedenih podatkov. Postopanje računovodstva je torej popolnoma v skladu z veljavnimi predpisi, in ga ni mogoče spremeniti, dokler se ti predpisi sami ne spremenijo, kar se samoosbehi umevno odteguje kompetenci računovodstva, pa tudi delegacije. Sicer je pa jasno, da se draginske doklade ne morejo nakazati brez vsake garancije, da so pogojni uredbi izpolnjeni. S tega stališča je zahteva čl. 24. in 25. še vedno bolj enostavna, nego ako bi se morale vrostiti uradne poizvedbe. Tudi ni verjetno, niti vsaj dosedaj ni bilo ališiti pritožb, da bi se prizadevanju upokojencu odkrila kolektijalna usluga v smislu teh določb, ako se prijavljani podatki slagaajo z dejanskimi razmerami. Ta členica je tem pomembnejša, ker je že zakon o drag. dokladah z dne 28. februarja 1922. vseboval v bistvu enake določbe.

• Državna štipendija. Pod tem naslovom smo včeraj priobčili objavo «Zastopstva državnih štipendistov na ljubljanski univerzi» v zadevi dijaških štipendij. Ta objava ne sme ostati brez popravka. Predvsem je popolnoma neložna, da ministrstvo prosvete pri podeljevanju štipendij ni upoštevalo gmočnih razmer prosilcev. Res je marveč, da je ministrstvo iz šumnosti, ki ga je poslala ljubljanska univerza in v katerem je bilo 250 vseučilišnikov predlaganih kot enakopotrebnih podelilo 122 dijakom štipendije in jih bo, kolikor je mogel naš poročevalec izvedeti, še nekaterim. (Govori se, da 33 do 43). Ministrstvo seveda ni uvedlo nikak numerus clausus, ker se številni štipendij ne ravna po številu proročnikov, temveč po višini kredita, ki je za štipendije na razpolago. Trebalo bi pa nakazati štipendij, ki se bodo, kakor smo štali, tudi za Ljubljano povišala s 1. januarjem na 600 Din, požurili, ker dijakovi, ki je na štipendije navezani, s težko muko prenašajo, da obroki za december in januar še niso bili izplačani.

• Izpopolnitev prometa na progi Murska Sobota-Ormož. Mariborski veliki župan je dobil na svojo tozadevno urgenco obvestilo, da bo 18. februarja vpeljan na progi Murska Sobota-Ljutomer-Ormož drugi redni par vlakov. Obrat na tej progi pa je še zelo težaven, ker so dosedajna dela zelo neopolna. Zato tudi ne bo mogoče še vpeljati s 15. februarjem tretjega rednega para vlakov, kot je bilo to prvotno javljeno, ampak prične redni promet šele s 15. marcem.

• Osrednje železniške glasilo. Nedavno je začel izhajati v Beogradu «Glasnik jugosloven. železnika» kot osrednji organ udruženj jugosl. nar. železnikarjev. (U. J. N. 2.), ki je danes najmočnejša žel. strokovna organizacija in obsega celo državo. Udruženje je dobilo s tem svoje 5. glasilo, ker so že dosedaj izdajali svoje liste pokrajinski odbori v Beogradu, Ljubljani, Sarajevu in Zagrebu. List, ki ga izdaja centralni odbor, izhaja z časno v 15.000 izvodih ter ga dobi vsak član enkrat mesečno. Tiska se v vseh treh narečjih, kakor je pisan po rokopi, naslov mu je izmenoma cirilčen in latinčen. (Sploh je urejevan po načinu drugih osrednjih glasil, recimo «Sokolskega Glasnika»). Kot strokovnemu listu mu je namen borba za izboljšanje gmočnega položaja železnikarstva, za napredek žel. stroke in s tem naše narodne države.

• Jugoslavija na pariški razstavi. — V Beogradu se je predvčeršnjim vršila seja pripravljalnega odbora za udeležbo naše države na pariški razstavi dekorativne umetnosti. Seje so se udeležili delegati iz vseh krajev Jugoslavije. Minister trgovine je informiral delegata o pomenu razstave in z načrtom našega paviljona, ki ga je izdelal zagrebški arhitekt Hribar Razpravljalno se je nadaljevalo o podrobnostih ter o predmetih, ki naj bi se v Parizu razstavili. Diskusija o tem se je že vžrela nadaljevala. Sklenilo se je, da se izvoli poseben odbor in rediserji, ki naj uredijo razstavo. Vsa pripravljalna dela morajo biti končana početkom aprila. Razstavo se odpre dne 7. aprila.

• Ugotovitev. Direkcija državnih železnic nas obvešča, da je notica zoper postajnega načelnika g. Franca Rožmana v Politikanu objavljena dne 20. novembra 1924. v nekem ljubljanskem dnevniku glede njegovih groženj napram uslužbenecem, ki odklanjajo plemensko hegemonijo, glasom uradne preiskave neosnovana in neistinita ter se g. Rožmanu v tem oziru ne more očitati nobena pristranost pri njegovem uradovanju.

• Delni solnčni mrk bo viden v soboto dne 24. januarja v popoldanskih urah. Pričetek za Ljubljano bo od 16.13. Pomračanje prične nekoliko južneje od zapadnega solnčnega (desnega) roba. Ako ne bi solnce preje zailo, bi videli ob 17.11 solčno oble pokrilo 0.57, kar pa za-

Vedno najlepša izbira izgotovljenih družabnih toalet

Najnovejši modeli.
MODNI ATELJEJE M. ŠARC
Ljubljana, Kongresni trg 4/1.

Ide solnce že ob 16.50, bo solnce ob zatonu pokrito samo 0.36 solnčnega premera. Za slučaj lepega vremena se bo mrk lahko opazoval s prostim očesom, ker solnce nizko stoji. Ob zatonu solnce se bo videla solnčna obla na zapadno-južni strani okrnjena. Popolen solnčni mrk pa se bo videl samo v Severni Ameriki na velikih jezerih, Atlantskem oceanu ter konča severno od Skotske. — Iv. T.

• Sejmi v Dolnji Lendavi. Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani je dovolilo, da se v Dolnji Lendavi vršijo kramarski in živinski sejmi sledečih dnevev: 25. januarja, 27. marca, 17. aprila, 16. junija, 28. julija, 28. avgusta, 28. oktobra, 18. decembra. Če pado sejmiški dan na nedeljo ali praznik, se vrši sejem prihodnji delavnik. Poleg navedenih letnih kramarskih in živinskih sejmov se vršijo vsinjski sejmi vsak torek. Navedeni sejmi so stalni.

• Napad na kolezarski. Poročajo nam: V noči 16. t. m. se je peljal g. Bogdan Detela, zastopnik družbe «Implex» v Ljubljani iz Stare Fužine ob Bohinjskem jezeru s kolezom mimo hotela sv. Janez proti Boh. Bistrici. V tako zvanem Ribčevem plazu, kjer vodi cesta skozi gozd, skoči proti njemu nenadoma neki možki in mu vrže poleno pod kolo, najbrž z namenom, da ga podere na tla. K sreči se je napadeni ujel na nogo in skočil v svojo obrambo proti napadalcu, ki je takoj zbežal v goščavo. Vsed teme in hitrosti dejanja napadalec ni bilo mogoče spoznati.

• Sirlite dr. Pivkova najnovejšo knjigo «Branitelji in tožitelji», ki je nedavno izšla kot peta knjiga iz cikla «Proti Avstriji». Za današnje čase ne morete dati koristnejše knjige v roke tako inteligentni, kot tudi ljudem. Naroča se pri «Klubu dobrovoljcev v Mariboru», dobiva se pa tudi v vseh knjigarnah in v Mariboru v podružnici «Jutra», Barvarska ulica 1 za 12 Din.

• Odbor Jugoslovenskega novinarskega združenja, sekcija Ljubljana, je žrtal nekaj svojih članov, ker niso izpolnili svojih obveznosti do združenja, zlasti kar se tiče članarine.

• Zastopstvo klavirske trčke. Bratje Stinil na Dunaju opozarjamo, da smo poverili generalno zastopstvo za Slovenijo trčki Alfons Breznik v Ljubljani, Mestni trg št. 3 poleg magistrata, kjer si naj vsakdo ogleda naše Original Stinil-klavirje in pianine. Več v inseratu. 167

• Udruženje vojnih invalidov, podružnica v Ljubljani, javlja, da se trafika v Ljubljani, Florjanska ulica št. 10 takoj odda. Reflektanti, ki razpolagajo z lokalom in primernim kapitalom, naj se zglaste v pisarni Udruženja. — Odbor. 171

• Dobava premora. Oblastna monopolna uprava v Ljubljani razpisuje za tobačno tovarno v Ljubljani ofertalno licitacijo na dan 26.-II. t. l. ob 11. uri za dobavo 300 ton kosovnega premoga. Pogoj in vsa druga pojasnila se dobe v ekonomatu tobačne tovarne v Ljubljani.

• Valno za davkoplačevalce! Za pravilno napoved dohodnine, kolji rok poteka konec tega meseca, je izšla papirna trgovina Ivan Gajšek v Ljubljani II. izpopolnjeno izdajo «Pregleda dohodkov in stroškov» kot pomožno polo, ki v to svrhu izobno služi. Več pove inserat! 160

• Udruženje prometnikov kraljevine SHS. vabi vse svoje člane, da se udeležijo društvenega občnega zbora v soboto dne 24. t. m. ob pol 13. uri v Ljubljani v salonu hotela Južni kolodvor. Obravnava se bodo razen že objavljenega dnevnega reda tudi važne stanovske zadeve. Odbor.

• V zjutrajšnjem vlaku št. 718, ki pelje ob 5.28 zjutraj iz Ljubljane v Maribor, je bil dne 17. t. m. na postaji Zidani most poabljen zavitek voženega papirja za raznoževalni aparat. Pošten najditelj se prosi, da ga pošlje upravi «Jutra».

• Trajčki. Kakor smo že poročali, je dne 9. novembra v Stopišah pri Novem mestu porodila kočarica Marija Gruden tri zdrave otročičke moškega spola. Izredni blagovest je spravil že tako siromakšno revlico skoro v obup. Nima niti potrebne hrane, kaj šele obleke in denarja, da bi vzdrževala svojo družino. V njeno siromakšno kočjo hrupa burja skozi lesene špranje, a revica nima niti toliko sredstev, da bi izvršila najpotrebnejša popravila. Zahvaljuje se iskreno vsem čitateljem «Jutra», ki so ji priskočili na pomoč bodisi z denarjem, bodisi z obleko, prosi pa umiljena srca in vse ljubitelje nedolžnih otročičev, naj ji pomagajo še v naprej v njenem težkem položaju.

Spirit, gorljiv

fruč, prvi kranjski fruč, oljaste in anbe barve, plavarske in slikarske potrebšine.

Ravbekar & Dergano

Pred škofjo št. 20. 59/2

OB LEKE
OB ROKE
OB MESTNI TRG 3
OB ERNATOVIC

Dvakrat da, kdor hitro da. Darovi naj se pošiljajo na naslov: Marija Gruden, Stopiš pri Novem mestu št. 85.

• Samomor. V Učec je skočil in utonil dne 13. t. m. posestnik Andrej Zihert iz Planine. Pogrešali so ga že nekaj dni. Našli so ga v nedeljo, potegnili truplo iz vode ter je prepeljali v mrtvašnico. Kaj je gnalo moža v smrt, ni znano. V kratkem času je to že tretji slučaj samomora z utopjenjem. Ali hoče Planina v tem oziru v resnici prednjačiti?

• Boj ljubljancev s volkovi. Iz Suške nam poročajo: V nedeljo zjutraj so pripeljal semkaj Ljubljanci Rejce, Breznikar in Ambrožič, ki so potovali preko Kočevja na Sušak. Ko so šli skozi gozlove pri Fužinah, so našli na čredo volkov. Bilo jih je 10 do 15. Šele po enournem boju se jim je posrečilo pognati lačne zverine v beg. Dva volkova sta bila med bojem ubita. Včeraj zjutraj je odšla iz Suške močna ekspedicijska lovec za volkovi. To je že četrti slučaj, da so bili napadeni v dotični šumi ljudje od volkov, ki pa so bili vedno pregnani.

• Potar pri sv. Križu. Pri sv. Križu nad Jesenicami je pretekli petek uničil požar posestniku Mihaelu Razingerju hišo in gospodarska poslopja. Škoda se ceni nad 250.000 dinarjev. Pogoreli objekti so bili zavarovani le za neznačno vsoto. Ogenj je bil baže potaknjen.

• Tatvine na pošti. Tatvine poštnih paketov so se v zadnjem času tako pomnožile, da so bile oblasti prisiljene uvesti strogo preiskavo. Dognalo se je, da so tatvine, zlasti v relaciji Jugoslavija-Madžarska, vršili železniški uslužbenec. Zaradi te konstatcije se sedane te dni v Subotici skupna madžarsko-jugoslovenska komisija, ki bo razpravljala o tozadevno potrebnih ukrepih. Naši delegati za to komisijo so že imenovani ter so včeraj odpotovali v Subotico.

Iz Ljubljane

u— Svetosavska Beseda. Na dan sv. Save dne 27. januarja bo priredila pravoslavna cerkevna občina v Ljubljani tradicionalno Svetosavsko Besedo. Dopol dne ob 9. uri bo v dvorani Uniona mladinska šolska slava s sečenjem kolača, deklaracijami in petjem. Vstop prost. — Zvečer je Beseda v dvorani «Uniona» z umetniškim programom; sodelujejo gđ. Bela Rozumova, gg. Julij Betetto, Nikola Cvejič, prof. Emil Adamič, elitni pevski zbor Glasbene Matice, svira godba Dravske divizije. Vstop proti vabilu. Vstopnice se dobe v predprodtju pri g. Emilu Dobriču, trgovcu v Prešernovi ulici. Reklamacije za vabila se prosto pismeno.

u— Maša zadušnica za dr. Dehela. Kom. Jutri ob 8. uri se vrši v cerkvi sv. Jakoba maša zadušnica za pokojnikom direktorjem pošte in brzojavo dr. Jankom Dehelskom.

u— Koncert Sentjakobskega orkestra in pevskega zbora se vrši v petek dne 23. t. m. v Filharmonični dvorani s sodelovanjem priljubljenega opernega basista g. Zatheya. Ceni, občinstvo opozarjamo, da so vstopnice še na razpolago v Matični knjižarni. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer.

u— Obrtnikom! V ponedeljek je preminul v splošni hočnici g. Franc Jelčnik, meščan ljubljanski, dolgoletni načelnik zadruge krojačev in soustanovitelj, odbornik in delegat Zveze obrtnih združenj v Ljubljani. Pokojnik je bil zelo marljiv sodelavec obrtnih organizacij in veselil se je vsakega napredka v obrtnih združenjih in zvezi. Pogreb blagopokojnika se bo vršil v sredo dne 21. januarja ob 16. uri iz splošne bolnice. Gospode zadružne načelnike, njih namestnike v ljubljani obstoječih obrtnih združenjih vabil, da se pogreba korporativno udeležijo. — Eng. Franchetti, načelnik Zveze obrtnih združenj.

u— Poziv tobačnim trafikantom in trafikantijam! Naš dolgoletni predsednik, dobri Fr. Ka. Jelčnik je v 75. letu svoje starosti preminul. Pozivljamo vse člane in članice, da se udeležijo pogreba, ki se vrši danes ob 4. uri popoldne izpred mrtvašnice javne bolnice v Ljubljani. — Strokovna zveza trafikantov in trafikantij v Ljubljani.

u— V Slovenski večer. Tradicionalna prireditev agilnega akademskega društva «Jadrana», ki se je vršila preteklo soboto, je vsem mnogobrojnim posetnikom ostavila najugodnejši vtis. Prvi del programa je izpolnjevala akademija, pri kateri so sodelovali naši priljubljeni operni umetniki: gg. Zathey, Cvejič, gđ. Korenskova in Sfiligojeva ter operni dirigent g. Balatka. Publiku jih je živahno aklamirala. Po končani akademiji se je pričel ples in razvila se je neprisiljena zabava. Med posetniki lepo uspele prireditve smo opazili visoke dostojanstvenike. Prisotni so bili gg. veliki župan Balke, komendant mesta general Stojanovič, rektor ljubljanske univerze dr. Hinterlechner, češkoslovaški konzul Benček, belgijski konzul Dular, zastopnik francoskega konzulata, vseučiliški profesorji in mnogo drugih osebnosti naše družbe. «Jadrana» čestitamo na posrečeni prireditvi.

u— Nezaslišno navljanje cen za pogrebe in zvonove. Kakor nam poročajo za ljubljanski župniki zvalili pristojbine za pogrebe za skoraj 400 odstotkov! Enostavna molitvica ob krsti, ki je stala dosedaj 25 Din, bo v bodoče veljala 70 Din, bolj krepka, ki si jo dobil za 50 dinarjev velja po novem 100 Din, ona za 125 Din je cenjena na 300 Din, posebno topla pripornila za imoviteše pa so dvignjena od 175 Din, odn. 250 Din na 600 Din in 860 Din. V šentpeterski fari so uvedli poleg tega še posebno takso za zvonjenje z novimi zvonovi v znesku 180 Din. Te nove zvonove so seveda

plačali živi farani, mrtvi pa morajo še enkrat prispevati.

u— Nadomestne volitve v obrtno sodišče. Vsed razglasa ministrstva za trgovino in industrijo z dne 14. januarja se naznanja, da bodo volilni imeniki razgnjeni vsakomur na vpogled v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani v času do 22. do včetrtega 29. januarja t. l. vsakokrat od 8. do 1. ure popoldne. V tem roku morejo volilni upravičenci vložiti pri mestnem magistratu v Ljubljani s potrebnimi listinami in izkazili podpore reklamacije proti volilnim imenikom svojega volilnega razreda.

u— II. spornik karneval se vrši v torek dne 10. februarja v vseh prostorih Narodnega doma, na kar je sedaj opozarjamo vso sportsko publiko, ker bo to koč običajno — največja sportna plesna prireditve.

u— Trgovski ples se vrši v soboto dne 24. t. m. v veliki dvorani hotela Union. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Predela so gotova. Vabila so razposlana in čokdo pomotoma vabila ni dobil, naj se obrne nemudoma na društveno pisarno, Gradišče 17. I. Prireditve obeta biti ena najlepših letošnje plesne sezone in prepričani smo, da bo vsak obiskovalec zelo prijetno iznenaden. 173

u— Policijske prijave. Od ponedeljka na torek so bili prijavljeni policiji s čedščimi slučajmi: 2 tatvine, 2 goljufiji, 1 telesna poškodba, 1 prestopke pijanosti, 1 prestopke kaljenja nočnega miru, 6 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopke avtopredpisov in 1 ubit pes. Arreatacija se je izvršila in sicer radi berančenja.

u— Okraden v vlaku. Ko se je v torek zjutraj vozil trgovec Henrik Kutschera z Dunaja z zagrebškim vlakom v Ljubljano, je v Zidanem mostu, ko je za trenutek skočil iz vagona, prišel v njegov kupe nepoznan mladenič in mu odnesel 3000 Din vredno dolgo, črno s kožuho-podloženo suknjo.

u— Neznana goljufica. V trgovino Ivana Zečelnikarja na Martijem trgu je prišla pred dnevi okoli 25 let stara ženska ter s ponarejenim podpisom Ivana Ulaže iz Sp. Šiške izvalila od trgovca za 520 Din črna kloba. Goljufica je bila srednje postave, temnih las in lepega obraza. Oblečena je bila v dolg temen plašč in je nosila na glavi šerpo. Ko je trgovec zaznal pozneje, da je ogoljufan, je za devce prijavil policiji, vendar prebrisanke doslej še niso izsledili.

u— Velika tatvina koč. V noči na 19. t. m. se je splazil v il. nadstropje hiše št. 1 na Martijem trgu, kjer ima trgovino in skladišče koč trgovka Ivana Šmalc, nepoznan tat. Posrečilo se mu je, da je prispel tudi v skladišče, iz katerega je neopaženo odnesel 5 koč dihurjev, 30 do 40 litic in 15 kunice. Skupna vrednost ukradenih koč se ceni na 32.000 Din. Za tatom se vrše poizvedba.

Iz Celja

e— Celjski Sokol. Občni zbor celjskega Sokolskega društva, ki bi se bil moral vršiti zadnji četrtek, dne 14. t. m., se je moral v zadnjem trenutku preložiti. Vrši se v četrtek dne 22. t. m. v mali dvorani celjskega Narodnega doma. — Sokolski zaključni venček se priredi v soboto dne 14. februarja v veliki dvorani Narodnega doma, na kar se celjska narodna društva opozarjajo. — Sokolska maskerada bo, kakor običajno vsako leto, tudi letos na pustno nedeljo dne 22. februarja v Narodnem domu.

e— Francosko predavanje v Celju. V soboto dne 24. t. m. točno ob 18. uri predava v prostorih državne trgovske šole v Celju lektor ljubljanskega vseučilišča g. R. Martel ob starem in novem Parizu s skopičnimi slikami. Ker bo predavanje zelo zanimivo in lahko razumljivo, vabi odbor francoskega krožka vse ljubitelje francoskega jezika, da se tega predavanja udeležijo v častnem številu.

Iz Maribora

a— Veliki volilni shod Narodnega bloka v Mariboru, ki je bil prvotno do-ločen za danes je preložen, ker je dr. Pivko oddan za ta dan na Korosko.

a— Predavanje o kmetijskih uporih, ki ga je imel prof. Teply v Ljudski univerzi, je bilo prav dobro obiskano. Predavatelj je globoko posegel v temo.

a— Nemški kandidatne liste večina nemških trgovcev in obrtnikov, ki so se eksponirali brez potrebe pri zadnjih občinskih volitvah, sedaj ni hotela več podpisati. Zato pa je predstavila pisarna dr. Oroslo nove Germančke, ki so doslej bili zadovoljni, da smejo med Slovenci dobiti zaposlitve. Posebno tipičen teh najnovejših izizvajev je lekarnar Sirak, ki ima svojo lekarno na Aleksandrovi cesti blizu kolodvorja. Opozarjamo Slovence brez razlike strank, da smo složni vsaj na pram takšnim nemškim nadutem, ki si domišljajo, da bodo ravno sedaj vsled naše strankarske razcepjenosti najlažje v kalnem ribarilu in preizkušali moč nemstva v Mariboru. Sploh sta v Mariboru samo dve naši lekarni pri «Arhu» gosp. Vidmarja in g. Prula (Čeha) na Glavnem trgu. Druge lekarnar nima jo niti slovenskih časopisov na svojih čakalnih mizah. — Tudi renegati so podpisovali dr. Mühelisenovo listo. Danes omenjamo le brivca Kožuha iz Tattenbachove ulice, ki ga že ima patentira za nemškega bojevnika. Brivnic imamo sicer malo narodnih v Mariboru. V Gosposki ulici ne ene, zato pa je tem večja naša dolžnost, da podpiramo redke slovenske obrtnike in se izogibamo nemških zakrncencev. Le gospodarsko homo uničili nemško politiko v Mariboru.

Iz življenja in sveta

Morilec Berte Geislerjeve

Kakor smo že včeraj kratko poročali, se je dunajski policiji posrečilo izslediti in zapreti morilec uradnice Berte Geislerjeve, katere umor je vzbudil v soboto in nedeljo na Dunaju nepopisno razburjenje. Dolnih 24 ur po izvršenem zločinu je bil storilec že v rokah oblasti. Mož je še zelo mlad. Piše se Karel Bergmeister ter je sin bivšega profesorja na graški trgovski akademiji dr. Rudolfa Bergmeistera.

Ko je morilec ušel zasledovalcem, je bila njegova prva pot s skrito torbico in ugrabljenim denarjem v kopalnice Dina. Tam se je okopal v kabinah I. razreda in si je dal obvezati rane na roki, katere je dobil pri umoru. Iz kopalnice se je napotil naravnost k trgovcu Reinhardt, kjer si je nabavil novo perilo. Pri istem trgovcu je kupil tudi kovčeg, s katerim je odšel v neki hotel, ki se nahaja v prvem okraju.

Tam se je vpisal v tujsko knjigo za Karla Dumonta in je navedel, da je došel iz Salzburga. Najel si je sobo in deponiral kovčeg iz usnja pri hotelovskem oboju. V kovčeg je zapel svojo torbico in torbico umorjene žrtve. Obe torbici sta bili oblitli s krvjo. V kovčeg je tudi vtaknil okrvavljeno žepno ruto, katero je ovil okoli ranjenega palca na roki, ter par umazanih in s krvjavimi madeži pokritih manšetov.

Kmalu nato je zapustil hotel ter odšel na sprehod. Denar je shranil v žep. Njegova prva misel je bila, kako bi se preoblekel, da bi ga ljudje ne mogli spoznati po zunanosti. Nabavil si je novo obleko, povrnik, klobuk, srbeno tahatijero, svilen šal in novo žemno uro z veržico. Zvečer se je udeležil zabavne predstave v komornem gledališču in po predstavi si je privoščil še obisk nekega kabareta. Domov grede se je seznanil s neko nočno večjo, katero je vzel a sohoj. Z njo je prebil noč do jutra. V hotel, kjer je imel sobo, se je vrnil šele proti jutru. Ko se je dobro naspal, si je dal v neki lekarni obvezati rano na roki in nato se je napotil v gostilno, kjer je obdeloval. Po kosilu je je vsakek proti južnemu kolodvoru. Tam je najel na trgu postrežkinjo, ki mu izročila pismo za gospodinjjo, pri kateri je bil na stanovanju. Poslal ji je trideset tisoč krun avstrijskega denarja kot stanarino za pretečen teden. Denarju je bilo priloženo pisanje, v katerem pravi Bergmeister, da se je odpeljal s stricem na Štajersko k zaročniku. Zločinca je namreč svoji gospodinjji prej večkrat pripovedoval, da mu izbirajo doma bogato nevesto.

Za šest uro zvečer se je dogovoril s nekaterimi znanci, da pride v kavarno na partijo šaha. Policija je bila medtem že doznala od sestre umorjene Berte, da je zadnje čase spremljal nosrečno žrtev dijak Bergmeister in se je seveda takoj vrgla na njegovo zasledovanje. Poiskala je njegovo stanovanje in ko je zvedela, da ga celo noč ni bilo domov, ji je bilo jasno, da ne more biti morilec nihče drugi kakor on.

Kavarna, v kateri se je imel sestati Bergmeister s svojimi tovariši, je bila že pred šest uro dobro zastražena od policijskih organov. Okrog šestih je Bergmeister res prišel in se pridružil omizju mladih ljudi. Policijski nadzornik Koehloss je pristopil k njemu ter proglasil njegovo aretacijo. Bergmeister je prebledel kakor stena in je samo nekaj zajeknil, uprati pa se ni upal. Sledil je policijskemu organu na bližnjo stražnico. Zasliševanje se je pričelo takoj. Bergmeister je na vprašanje, če je on krivec, brez zavijanja in oklevanja priznal, da je res on umoril nesrečno deklico.

Pri zasliševanju je bil zelo redko beseden. Povedal je, da se je dogovoril z Geislerjevo za sestanek v soboto ob 10. predpoludne. Takrat kaže ni imel nobenega hudega namena z njo. Šele med potoma mu je kontoristka povedala, da gre po denar. Ko je doznal, da je inkasirala tako ogromno vsoto, se je odločil za napad nanjo. Bergmeister je imel ob aretaciji pri sebi nekaj nad 16 milijonov avstrijskih kron. Ostanek oropane denarja je potrošil za perilo, obleko, povrnik in druge nabavljene potrebščine ter za kopal, hotel in zabavo.

Bergmeister se je rodil 1. 1903. v Inostem. Detinstvo je preživel v Graecu, kjer je obiskoval gimnazij. Bil pa je zelo nemaren dijak in oče ga je kmalu vzel iz šole ter ga je dal v nek k nekemu književniku. Ko se je izučil rokodelstva, je odšel na Dunaj, kjer pa ni dolgo časa delal. Postopal je okrog in se izdal za medicina, filozofa in jurista. Živel je zelo pustolovsko. Šele zadnje čase se je nekoliko popravil, kar je narotilo njegovega očeta, ki je izbil še šest sinov, da je začel vernovati v pobožnosti zadnjega otroka. Na Dunaju je obiskoval šolo za umetno obrt. Nekaj časa je redno sledil predpisanim študijem, po novem letu pa se je vrnil na stara pota in sedaj je zapečatil usodo svojega življenja s umorom.

Tatvine v državnem arhivu na Dunaju

V Berlinu je te dni zbudila veliko pozornost aretacija učenjaka dr. Haučka. Mož je znan publicist in je obdolžen, da je izmaknil važne in dragocene listine iz državnega arhiva na Dunaju. Pred policijo je dejanje že priznal. Dr. Hauček je bil zaposlen v najvažnejših arhivih na kontinentu, med drugim v državnem arhivu v Monakovem, v vatikanskem arhivu v Rimu, v državnem arhivu v Hannoveru ter v številnih inozemskih in domačih arhivih. Preiskoval je listine tudi v dunajskem dvornem in državnem arhivu. V zadnjem času pa so se pojavili v prodaji avtografi pisma Friderika Velikega, naslovljenih na Francea Lotarinškega, moža Marije Terezije. Ta pisma so prej bila last državnega in dvornega arhiva na Dunaju. Nihče ni vedel pojasniti, kako so ti važni zgodovinski dokumenti prišli v roke prodajalcev. Končno se je informiral pruski državni arhiv na Dunaju, kdo bi utegnil spraviti imenovana pisma na dan. Sum je padel takoj na dr. Haučka, ki je sin justičnega svetnika v Kölnu. Policija je napravila pri njem preiskavo. Mož je sprva tajil, pozneje pa je povedal, da mu je izročil dokumente 33letni krojač Karel Maria Hohenlocher, s katerim sta svoj čas stanovala skupaj.

Dr. Haučkova preteklost je čudna in zanimiva obremenjena. Družina ga je po njegovih lastnih izpovedih proglasila za abnormalnega človeka ter ga je izključila iz svoje srede. On pa je s svojo marljivostjo in vztrajnostjo napravil izredno kariero. Nabral si je toliko znanja, da so ga imenovali politično vplivno osebo za svojega zapuščnika in njegovo življenje bi bilo brez časa ostalo brez madeža, da se ni seznanil s krojačem Hohenlocherjem. Ki ga je zapeljal na nečisto polje tatvine starih rokopisov. Oba skupaj sta ne samo kradla avtografe, temveč tudi ponarejala važne listine, katere sta pozneje prodajala za drag denar. Sedaj je dr. Haučkove kariere nedvomno konec, kajti mož, ki je obremenjen s takimi dejanji, ne bo pač nihče več zupal svojih tajnih listin. Hauček je znan kot pisatelj zgodovinskih del in je pred leti izdal veliko kulturno zgodovino nemške države.

Kako se žetev podvoji ali notroji

Ene najopanejših boleznj Evropejcev je domisljivost. Vse znanje in vedo najbolj v svoji kulturni nadutosti, a vedno znova se odkriva, da so mnogi evropski izumi prišli iz Azije, ali so se odliže že davno pozabili. Tudi v kmetijstvu so Kitajci pred nami. Da je vsak narod največje važnosti, da si pridela dovolj kruha in sploh živil, ter da je v prehrani neodvisen od drugih, smo videli med vojno. Takrat šele so začeli povsod obdelovati več polja ter gojiti razne hranilne rastline, ki so jih dotlej popolnoma zanemarili. Marsikje so šele takrat spoznali važnost pravičnega gnojenja, oranja, izbiranja poseva in posada itd. Tako daleč pa še nismo, da bi poskrbeli za močnejše žitne bilke, t. j. za gojenje po več tu tujih izrastkov iz enega samega žitnega zrna. Kitajci, začetniki poljedelstva, ki že tisočletja vztrajno eksperimentirajo na poljedelstvu, pa so mojsiri tudi že v tem oziru. Prisililo jih je k temu pač nujnost plodne zemlje. Zato jim mora biti omejena obdelana zemlja tem plačnejša, da preživlja silno mnogoštevilno kitajsko ljudstvo.

Tako zvana »lopatna« kultura Kitajcev obstoja iz presajanja malih žitnih bilk z omejenega zemljišča na široko njivo. Kitajci najprej kose zemljišča posebno temeljito prekopljejo, preorjejo ter pognoje in na gosto posejejo s žitom. Ko žito doraste toliko, da začne dobivati kolence, presajajo vsako bilko na pravo njivo in jo vsade tako globoko, da tidi prvo žitno kolence še v prsti. V sveži, dovoljno opravljeni in pognojeni prsti začne to presajeno steblo izredno hitro rasti, zokapano pro kolence počene nove koreninice, in steblo se razvija v 30 do 40 bilk. Vsako zrno poganja tako podsestorišne bilke ki rade potem takisto podsestorišne zrno. Tako je žitno polje neprimerno bogatejše krasnega klasja in končna žetev je kajpada ogromna. Seveda zahteva tako gojenje žita velikansko dela, ki pa se imenitno izplača.

Tudi na Ruskem sta brata Demčineka uvedla ta kitajski sistem pridelovanja žita in sta pridelala na enem hektarju približno 5000 kg rži; z navadnim sistemom sta dosegla na istem prostoru kvečjemu 2400 do 2600 kg. Kjer je malo zemlje, se kitajski način vsakega izvrstno izplača. Na Kitajskem presajajo žito poleg žensk tudi otroci ter možje. Že pred 700 leti so Kitajci poznali brano in oralo, v Evropi pa jo poznamo jedva par sto let. Konservativnost drži Evropo pri starih žablonah in treba je sile ali nesreče, da jo premakne na pot napredka in reform.

× Požar v palači Rospigliosi v Rimu. V četrtek dopoldne je izbruhnil v znameniti palači Rospigliosi v Rimu nasproti Kvirinalu ogenj, ki se je tako razširil, da so ga mogli pogasiti šele

pozno popoldne. Požar je opustošil ogromna nadstropja. Vseled vdiraljočih se stropov so pokvarjena tudi spodnja nadstropja. Doslej še ni znano, kaj se je zgodilo z dragocenimi umetninami, ki se nahajajo v palači. Med drugim se nahaja v palači Rospigliosi več dragocenih slik starih mojstrov, med nji-

mi Rubensovo delo »Dvanajst apostolov«, Gvida Renija »Avropa« in Signorellijeva »Madona«.

× Trinajsta žena se išče! V občini Fehergyháza na Sedmograškem je storil Franc Szappanyos starejši kljub svojim 78 letom trden sklep, da se zopet oženi, daji je po zanesljivih informacijah pokopal že šest žen, od šestih drugih pa se je sporazumno z njimi ločil. Kdo vó, ali bo baš s trinajsto srečen?

Tiskovna svoboda, obramba države in sodišče

(Ob »Domoljubovem« slučaju.)

»Domoljubova« zadeva je dobrodošel povod za volilno agitacijo proti oblastem. Klerikalcem je lahko odgovarjati. Pred vojno so bili pristajali c. kr. kritika proti novinarjem, in bog nas varuj, če bi danes imeli kaj govoriti. Samo spomnimo se, kako je g. dr. Brejc krivično plenil naše liste, ko je bil predsednik deželne vlade. Sedaj so klerikalci za »tiskovno svobodo«, toda kakor jo oni razumevali, t. j. za izpodkopavanje ugleda države, za hujškanje na plemensko mržnjo in za subverzivno propagando proti nacionalni ideji. Celo dr. Korošec, doslej znan kot »zmeren« klerikalec, se je drznil očitati dr. Pivku Carzano kot izdajalstvo. S tem je končno prekel svojo prošlost 1918/19., pljunil na svoj red sv. Save, sam je postal izdajalec. Takšno izdajalsko mišljenje propagira poleg plemenskega hujškstva zlasti »Domoljub«. Hoče pa zato biti nekaznjen. »Proti temu zločinu narod ni štetil niti pri sodiščih?« To mišljenje bi rad razširil klerikalni tisk. To je politično jedro vprašanja, postavljene ga ustavitvi »Domoljuba«. Ne pa »tiskovna svoboda«. O njej govoriti klerikalci sploh nimajo moralne pravice, dokler zagovarjajo preventivno cenzuro škofov (»imprimatur«) in zabranjeno čitanje (»index librorum prohibitorum«), torej vzdržujejo najhujše ukrepe proti tiskovni svobodi.

O tiskovni svobodi in o ustavitvi listov s stališča pravika pa nekaj informativnih podatkov, ki so postali potrebni z ozirom na sklep deželnega sodišča ljubljanskega in na pravikov članek »K ustavitvi »Domoljuba« v večeršnjem »Slovencu«.

V dobi svetovnega prevrata je seveda ne le umevno, marveč nujno, da je Vidovdanski Ustav moral določiti tudi obrambo države proti zlorabam svobode v prevratne svrhe. Načeloma velja glasom čl. 13. svoboda tiska, to je, načeloma in redno so nedopustne preventivne odredbe, ki bi sprečevale izdajanje, razširjanje itd. spisov in novlin. Zabranjeno se pa (represivno) razširjanje in prodajanje novlin, to je, redno je dopustna konfiskacija inkriminiranega članka, zabrana razširjanja celega broja, v kolikor se njega neprizadež deli ne dajo odvojiti, uničenje stavka, plošč stereotipije itd., — ki obsejajo v vsebini enega izmed pet taksativno naštetih dejanskih stanov. O preventivni tu sploh ni govora, v navedenih primerih represije mora oblastvo v 24 urah po izvršitvi izročiti stvar sodišču, to pa mora v 24 urah zabraniti bodisi potrditi bodisi razveljaviti. Ako se »to« ne zgodi, namreč niti potrditev niti razveljavljenje in pa tudi ako oblast konfiskacije sodišču sploh ni predložila, smatra se ta konfiskacija za preključeno.

XIII odd. V. Ustava pa drugače kakor čl. 13. določa prehodne naredbe, ki deloma in začasno suspendirajo čl. 13. Po členu 138. se sme preventivno preprečiti izhajanje novlin, kar po členu 13. ni dopustno, — ako te novine izživajo k mržnji do države kot celote ali k verskemu ali plemenskemu razdor (slednji dejanski stan kakor ad § 302. k z.). Ti predpisi, ki so po Ustavu samem prehodnega značaja, veljajo, dokler se ne ukinejo s posebnim zakonom. Ta »zabranila izhajanja« je pojmovno drugačna in širša, kakor zabrana člena 13. V. Ustava in člena 11. srb. tisk. zak., ona je preventivna ustavitvena cela lista, ne le konfiskacija posrednih brojev, je torej isto, kar se v starejših tekstih razume pod terminom »sprečavanje izhajanja«.

Kateri predpisi pa veljajo tukaj za izvršenje te preprečev?

Ne bom tu ponavljal interpretacijskih pravil. Avtentične legalne interpretacije z novim tiskovnim zakonom še nimamo, uzualno interpretacijo še le ustvarjamo. Ona je baš petlet teoretičnega spora, ki daje, predno je rešen, argumente politični borbi. Ali naj bo naša interpretacija napram besedilu zakona ekstenzivna ali restriktivna, bomo videli iz efekta. Vsekakor pa bodi interpretacija gramatična, historična in logična.

Preprečevje po obeh starih ustavih ni, oboje pa in oboja tiska znana poznata represivno, procesualno pa poznamo subjektivno in objektivno postopanje. Te ločitve so bistvene, ker so važne za gramatično in logično interpretacijo. Čl. 13. ima tri odstavke. Prvi izreka načelno svobodo tiska, drugi zabranjuje preprečevje, dopušča cenzuro le za vojno in mobilizacijo po posebnem zakonu, ter dopušča represivno (konfiskacijo) novlin, katere konfiskacija je odvisna od sodelovanja sodišč. To konfiskacijo v smislu čl. 13. Ustava in § 2 in 11. srb. tisk. zak., izreka po Ustavu »vlasti«, t. j. po srb. pravni terminologiji »politična oblast«. A ta represivna zabrana je ipso facto razveljavljena, če upravna oblast ne predloži sodišču konfiskacije tekem 24 ur, — in prav tako, če sodišče ni tekem 24 ur to konfiskacijo potrdilo. Tretji odstavek določa subjek-

tivno postopanje, ki seveda sledi konfiskaciji po § 11. srb. tisk. zak., kakor po §§ 388 et sequ. kpr.

To se pravi: Subjektivni postopek se viši do novega tisk. zak. po starih tisk. zak., a rōki konfiskacijskega postopka so v 2. odst. novellirani (§ 488, 489 kpr.), za zabranjo (represivno, t. j. konfiskacijo) je iniciativno pristojna »vlasti«, — sporno utegne biti, ali se poleg policijske oblasti računa pod pojem »vlasti« tudi še državno pravdnistično. Nesporo pa bo, da se pod »vlastjo« ne razume sodna oblast, kateri se ukrep še le predloži, in ki sklepa še le »potem«, ko je »vlasti« sodišču za »vlastni« ukrep predložila.

Po gramatični in logični interpretaciji čl. 13. veljavnega za redne razmere, sodišče torej nima iniciative, ono le potrjuje ali razveljavlja zaplenitve, in sme postopati le, če in kadar mu »vlasti« zadevo predloži. Tisk je dovolj zaščiten z zakonitim jamstvom § 13. samega. Zaplenba je v čisto angleškem duhu izročena v presojo neodvisnemu sodišču v pred pisanem roku, — sicer je ipso facto z nepredložitvijo razveljavljena. Če bi šlo torej za zaplenbo enega broja »Domoljuba«, bi sodišče na predlog dr. Brejca ne smelo ukreniti ničesar, marveč kvečjemu izdati potrdilo, da v 24 urnem roku od »vlasti« ni prejelo zadeve. Za postopek pa ni poklierno, marveč moralo bi vsak drugačen predlog (dr. Brejca) a limine zavrniti, ker ni kompetentno rešavati, dokler »vlasti« stvari ne predloži. Poslovanje sodišča je stvarno tudi nepotrebno, z nepredložitvijo je zaplenba že razveljavljena, celo tudi če bi sodišče, kar je teoretično gotovo mogoče, zaplenbo potrdilo. Po čl. 13. sodišče brez predloga »vlasti« ne more reči: »Ker ni predloga, razveljavljamo.« Za to postopanje v čl. 13. ni opore. Če bi katero sodišče to le storilo, bi delalo pravnopomočno, prenašalo.

Drugačen kakor čl. 13. je pa čl. 138. Ustava. Čl. 138. spada v prehodne naredbe, ki se smejo ukiniti s posebnim zakonom, »ko prestane posebna potreba«. Dokler ta člen velja je dana pravna praesumptio posebne potrebe, t. j. turbulentnih razmer, separatistične in komunistične opasnosti, subverzivnosti. Dokler je ta potreba dana ali pravno presumirana, torej dokler čl. 138. zakonito velja, tako dolgo se sme »zabraniti« ne le razširjanje novlin, torej represivno, marveč sme se zabraniti tudi izhajanje, torej preventivno. To je torej, dokler traja potreba, suspendirala tiskovne svobode in uvedba preprečevje, vendar v omejenem obsegu (dopustna samo ustavitvena lista, ne pa tudi preprečevja s cenzuro, ki je po čl. 13. pridržana vojnim dogodom po posebnem zakonu). Za redne razmere preračunani čl. 13. dopušča represivno za tam navedenih pet taksativno naštetih slučajev. Za izredne prehodne razmere do zakonitega preklica veljavni čl. 138. pa dopušča i preprečevje z ustavitvijo, i represivno z zaplenbo (term. techn. »zabranila«) pod drugimi, splošnejšimi pogoji, vsakokrat, če ti spisi ali novine izživajo k mržnji do države in k plemenskemu ali verskemu razdor (»Velesrbski tat«), ali pa če subverzivno pozivajo (»radicevi, komunisti«). Kdo naj izreče katerokoli obeh zabran čl. 138? Pač je tudi »vlasti« čl. 13. torej politična oblast. To je pa že celo ratio legis v čl. 138. kot začasne osterješe določbe, ki ima namen obvarovati državo pred naštetimi subverzivnimi tendencami.

Sledi pa stavek: »Predpis čl. 13. odst. 3. o izvršenju zabrane važi i ovdje.«

O tem stavku sta dve mnenji. (Gl. Sl. Jovanović, Ustavno pravo kraljevine SHS, nasprotno Živojin Perić v »Mesecniku Prava, društva, in drugih. Verjetno se stavek o izvršenju zabrane nanaša le na »zabranilo« v smislu čl. 11. srb. tisk. zak. torej na represivno, ne pa na preventivno, in bi torej le tu bil dan tisti »gramatični pogrešek, ki ne sme biti v kvar jasni misli.« Vsekakor pa velja, dokler ne pride avtentična interpretacija s po pravkom ali pa novim tisk. zakonom, pravilo, da velja Ustava dobesedno, in ker se v čl. 13. pod »zabranom« redno razume le represivna zabrana (zaplenba), ni povoda ekstenzivno interpretirati ta pojem tudi na obe zabranil čl. 138., marveč samo na »zabranilo« drugega stavka čl. 138., katere »zabranila« je stalen terminus technicus, a »zabranila izhajanja« je drug pojem, v novem, drugod neobičajnem terminu. To bi bila gramatična, terminološka interpretacija, v zvezi z logično, ratio legis, — oboje govorila je za to, da se preventivni ukrep ustavitve izvrši brez sodišča in da se famozni navidez neložični poziv na stav. 3. na »zabranila izhajanja« sploh ne nanaša.

Mogoče je še drugo stališče, ki pravi: Poprav tiskarskih pogreškov je bilo dovolj, med njimi ni bilo te poprave. Famozni stavek še vedno kliče odst. 3. na

2., člena 13., o izvršenju zabrane. Stav 3. pa govori o subjektivnem postopanju proti uredniku, tiskarju itd., t. j. smiselno famoznega stavka je: »Pri izvršenju zabrane nastopi poleg konfiskacije proti krivcem še subjektivno postopanje, za katero velja predpis stav. 3. čl. 13. — t. j. tiskovni zakon, a sodijo le redna sodišča.« Pri tej razlagi, ki je zopet gramatična in logična in upošteva ratlone lozis, odpade pri izjemnem postopku čl. 138. vsaka kompetenca rednega sodišča glede zabrane same. Ni nobenega razloga, da bi se baš ta razlaga zavračala kot poseben neumestna. Za njo govori tekst Ustava in namen čl. 138. Kdo je upravičen reči, da mora v citiranju stav. 3. biti baš tiskovna pogreška in da se mora glasiti stav. 2? Seveda ima zabranjenec, ki misli, da se mu godi krivica, in ki se drži, n. pr. »Slovenčevega« pravnega mnenja, vedno odprto pot na upravno sodišče.

Pa rečimo, da je vendarle tako, in da velja citat stav. 2. da torej za »zabranilo« = konfiskacijo nastopi predpis čl. 13. o prijavi zaplenbe sodišču. Potem še vedno govori prvo navedena gramatično-logična interpretacija za razlago, da se ta predpis čl. 13. ne nanaša na »zabranilo izhajanja« = ustavitve.

Pa dopustimo končno, da se nanaša predpis čl. 13. tudi na »zabranilo izhajanja« = ustavitve, proti duhu termina »zabranila« (brez dostavka »izhajanja«) na drugih mestih, in proti namenu izjemne določbe čl. 138., — dopustimo torej, da velja za ustavitve v celoti zgolj predpis čl. 13. o izvršenju zabrane, — potem velja tudi v tem slučaju vse to, kar velja za čl. 13. sam, t. j. sodišče nima besede, dokler mu »vlasti« stvari ni izročila, in mora vsak predlog zabran enčev zavrniti razen potrdila, da ni tekem 24 ur po zabranu dobilo od »vlasti« predložene zadeve. S to nepredložitvijo nastopi ipso facto posledica čl. 13. in sodišče ne sme niti razveljavljati niti potrditi, niti ugotoviti, marveč sploh nima povoda postopati. Da bi mesto obznanja smel kdo drugi sodišču stvar predložiti, je samovolja. V zakonu ni najti besedice o tem. Analogije ni, in če bi bila, je neuporabljiva proti namenu zakona. Tudi ni uporabljiva načelo »in dubio pro reo«, marveč le »Salus rei publicae suprema lex esto«.

Opravlja imamo še s polzkusom historične interpretacije. »Eten naših prvih strokovnjakov pravne vede« je poslal »Slovencu« pojasnilo, ki je zares novo in zelo zanimivo: V »Izveščaju Ustavnog Odbora Ust. Skupšt. o načrtu Ustava« je imel čl. 13. štiri člene. Prvi in takratni četrti sta bila enaka 1. in 3. u današnjega člena 13. Takratni tretji stav. (načrtovnega) čl. 13. je po izrecnem strokovnjakovem svedočenju, cit. v »Slovencu«, pričel: »Zabranjuje se razstiranje..., se torej nanaša le na represivno (konfiskacijo in zabranilo razpečevanja) čisto v duhu srb. terminologije čl. 22. Ustava 1903, in § 11. srb. tisk. zak. V tem tretjem odstavku načrta je torej bil vsebovan tisti zgolj represivni postopek, konfiskacijska praksa § 11. srb. tisk. zak., na katero se nanaša uporaba čl. 13. v čl. 138., — torej 24-urni rok itd. Na »zabranila izhajanja« torej načrt ni imel namena raztegniti določbe čl. 13. in je po premembi odstavkov ostal v tekstu imenovan stav 3. od prej po pomoti, katera »prepisovalna« ali bolje redakcijska pogreška »ne more škodovati jasni misli zakona«. Historična interpretacija podpira logično-gramatično na celi črti Z njo je tudi potrjeno terminološko razlikovanje med »zabranilo izhajanja« in »zabranilo«, kateri slednji pojem je stalen in utrjen. Kaj je pa skupščina, ki je predpis spornega stavka »urilila«, s tem »hotela«, — to je obrazloženo že zgoraj. Nikjer ni preprečevalnega razloga, ki bi silil k mnenju, da se mora preventivna ustavitve predložiti sodišču.

Sodišče je torej 1.) v vsakem slučaju, ob obeh razlagah, nekompetentno, da bi sploh sklepalo, dokler mu oblast »zabranila« ne predloži. Prosto je vsakomur, da misli, da je s to nepredložitvijo »zabranila izhajanja« razveljavljena. Menimo pa, da je 2.) takšno naziranje napačno, in da naj manj ustavitve sploh ni treba predložiti sodišču v potrjenje, marveč le konfiskacija ni pa 3.) nobenega razloga misliti, da se famozni stavek s citatom stava 3. ne nanaša zgolj na subjektivno postopanje. Ljubljanski deželno sodišče je torej s svojim izrekom vsekakor zmotno postopalo, — čeprav to nikogar ne opravičuje k nekim obžalovanjem vrednim napadom, ki so se čuli. Materijalno to sodišče sploh ni izreklo, ali je dan dejanski stan ščunovanja proti iztrejet države in na plemensko mržnjo (torej čl. 302. k z.), ker je izreklo zgolj formalno o dejstvu nepredložitve. S tem je le prekoračilo kompetenco in zašlo v kompetenčni konflikt. Ne dvomim, da so naši sodniki vkljub »Slovencu« vedno »možati« dovolji, — kakor jih »Slovenec« titulira z očitno hvaležno mišljenim poklonom, — da bodo ta dejanski stan videli, kakor je notoričen, in izrekli po svoji vesti, kadar bodo poklicani, da meritno govorijo o potrditvi ali nepotrditvi. Doslej pa po dobro utemeljeni interpretaciji zakona ni povoda, da bi se predmet sodišču na moratorno presojo sploh predložil, — in namreč mora obveljati to, da sodišče nima o stvari govoriti, dokler mu oblast, — ne pa g. dr. Brejc, — »dela ne sprovede«. Tudi ta terminus pomeni neizmerno več, kakor napačni slov. prevod »izročiti stvar sodišču«. »Delo« pomeni »die Amtshandlung«, a »sprovedi« pomeni »službeno izročiti v nadaljnje poslovanje«, torej strogo ex officio brez vsakršne udeležbe ktero »akoli zasebnika, tudi ne zabranjenca.

Gospodarstvo

Pomemben dan za naše planinsko pašništvo

Ljubljana, 20. januarja.

Na poziv g. ministra šum in rudnikov dr. Zerjavi se je pri velikem županu ljubljanske občine danes vršil važen posvet o planinskem pašništvu v Sloveniji s posebnim oziranjem na končno ureditev pašnih razmer v Bohinju in sploh na Gorenjskem.

Posvetu, ki ga je vodil g. minister osebno, so prisostvovali: g. velika župana dr. Baltič in dr. Pirkmaier, vodja županske direkcije inšpektor ing. Ziemfeld, občinska referenta za šumarstvo in kmetijstvo ing. Sivle in Sanein, referent pokr. komisije za agr. operacije vl. svetnik Detela, planinski nadzornik ing. Preseel, kraj. k. za agr. operacije dr. Spiller-Muys, referent agr. direkcije dr. Radikon, višji adm. svetnik županske direkcije ing. Ruzič.

Minister dr. Zerjav je uvodoma razložil namen posvetovanja, poudaril pa je veliko važnost pašništva in živinoreje za naše gorske kmete. Dobro poznavajoč naravni spor med pašo in šumarstvom želi, da se na tem sestanku doseže dejanski sporazum vseh odgovornih faktorjev v največjo korist obeh važnih panog narodnega gospodarstva in splošnosti. Izrazil je tudi posebno željo, da se s strani zastopnikov šumarstva postopno na možnosti neozkosirno, s strani kmetijstva pa da se omeje zahteva na zakonito upravičenost do pašne in na na dejanske potrebe pašnih interesentov.

Nato je o posameznih skupnih vprašanih izvršno referiral okr. glavni dr. Spiller-Muys. Po mestoma zelo živahni, v splošnem pa izredno stvarni in plodni obravnavi se je v vseh točkah dosegel načelen, deloma pa tudi definitivni sporazum.

Tako se je na glade Ptičje planice načeloma odobrila ureditev v smislu odklona pašnih pravic, oziroma odstopa zemljišča pr. žemur se bodo na možnosti upoštevati tudi tisti kmetje, ki so svojčasno bili prezrti. Pečana pa se bo še to pomlad začela meliorirati na način, da se čimprej doseže nje dovoljnost do 200 glav živine, s čemer bo pomagano Rovtariem in deloma Sečincem. Za slednje pride še v poštev planina Klem, s čemer bo njih potrebam popolnoma ustrezalo. Tudi najtežje vprašanje Komne se je rešilo v popolnem sporazumu. Izpadek pašne z zatvoritvijo Lopenice se bo hobotno nadomestil s temeljitimi melioracijami Komne, s katerimi bo pridela v prihodnjem času županska uprava v Bohinjski Bistrici po načrtu, ki ga je izdelal planinski nadzornik, G. minister se bo zavzel za čimprejšnjo vzpostavitev potrebnih državnih sredstev. Tudi glade Pečanske planice se je v principu sklenil odklon pašnih pravic. Za rešitev vprašanja Grate in pa Grofove planice so bile določene glavne smerice.

Glavna kompleksa Komne in Pečane bosta oddana v dolgoročni akup.

Končno se je sklenilo, da se ureditev Gorenjskih planin v smislu splošnih direktiv čimprej prične in zadovoljivo izvede.

Složno je prevladalo mnenje, da se prične dela za popoln odklon obstojećih pravic v smislu odstopitve planin povsod tam, kjer je to v interesu ljudstva.

Kakor vidimo je rezultat tega posvetovanja izredno razveseljujoč, ker se je po inicijativi in pod smoternim vodstvom našega g. ministra v nekaj urah sporazumno rešila več za ljudstvo koristnih vprašanj, kakor na vseh številnih komisijah, sestankih in posvetih od osvojenosti sem.

Poznavajoči energijo g. ministra in dobro voljo ter veliko strobovno in delovno sposobnost posvetovalcev smo zatočevljeni, da se bodo ti sklopi v najkrajšem času tudi dejansko izvršili.

Prirave za sarajevski gosnodarski kongres

Na zadnjem kongresu trgovskih in obrtniških zbornic ter Udruženja izvoznikov v Beogradu koncem avgusta 1924. se je sklenilo, da se bo prihodnji takšen kongres vršil v Sarajevu, Sarajevska Trgovska in obrtniška zbornica je v smislu tega sklepa začela takoj s pripravi in pripravi, da se bo vršil kongres 14. in 15. maja t. l.

Na konferenci trgovskih in obrtniških zbornic ter gosnodarskih organizacij koncem januarja 1924. v Zagrebu se je sklenilo, da se bodo sarajevskega kongresa udeleževali samo zbornice brez ostalih gosnodarskih organizacij. Toda glede na važnost vprašanj, ki se na predlogu sarajevske zbornice rešijo, je delovni odbor te zbornice sklenil, predlagati ostali zbornicam, da se na konferenco povabijo tudi druge gosnodarske organizacije. Ali bodo, odnoso na ta predlog ostale zbornice odgovorile pozitivno, nam ni znano. Predlog sarajevske zbornice je nedvomno umesten in more le koristiti raziskovanju važnih gosnodarskih vprašanj.

Sarajevska zbornica je za ta kongres sestavila naslednji dnevni red: 1.) referat o reviziji zakona o prisilni poravnavi; 2.) referat o gosnodarskem svetu; 3.) referat o prometnih prilikah; 4.) referat o statusu vršenja konference in kongresov trgovskih, obrtniških in industrijskih zbornic ter 5.) volitve za mednarodno zbornico v Parizu.

Priljubljeni odbor je naprosil vse zbor,

vice, da odobrijo ta dnevni red, odnosno da predlagajo event. spremembe ter dopolnitve in dopošljejo zadevne predloge do 25. t. m., nakar se bo sestavil končni program.

Trina poročila

Dunjski goveji sejem (19. t. m.). Dorezen 3160 komedov; od tega 1499 domačih, 775 iz Madžarske, 121 iz Češkeoslovaske, 12 iz Jugoslavije, 808 iz Rumunije in 25 iz Nemčije. Iz Jugoslavije je bilo izredno malo goved. Cene so napram prejšnjemu tednu nazadovale za 1000 do 2000 a pri kg. Za kg žive teže so notirali v tisočih sK: voli I. 15,5 do 18,5 (izjemno 19 do 20,5), II. 13 do 15, III. 10 do 12,5, bik 12 do 16 (10,5 do 18) krave 9,5 do 14 (16), slaba živina 6 do 10.

Zveza veleprodajalcev in veletrgovcev alkoholnih pijač v Sloveniji. Kakor pišejo posebno zagrebški listi, je nastala v špirtini stroki občutna kriza, tako v produkciji kakor v konzumu. Teorije nimajo pravega polja konzuma in se morajo zlasti veletrgovci boriti s silnimi težavami. Da si v Sloveniji zaščitijo svoje interese in zagotovijo stalne zaloge blaga, so naša veleprodajalca ustanovila posebno zvezo, katere namen je, Sloveniji zagotoviti stalni in cenovno konzum spiritoznih pijač. Ustanovila se poselna korporacija, h kateri so pristopili vsi veletrgovci v Sloveniji. Imenuje se: Zveza veleprodajalcev in veletrgovcev alkoholnih pijač v Sloveniji. Sestoji zveza je v Ljubljani. Odbor je naslednji: predsednik Nika Novakovič, br. trgovca A. Koks, prvi podpredsednik Brunon Huzar Stari, bančni razstojelj in razstojelj trgovca V. Vinca, drugi podpredsednik Frane Hutter, žel. veletrgovca S. Hutterja sinovi v Pinju, odborniki: Emerik Zelinka, lastnik trgovca E. Zelinka (kot pooblaščen obkultiv), Karol Balluffin, solastnik trgovca Balluffin, Viktor Madlen, žel. trgovca V. Madlen, Otton Lapan, prodajatelj trgovca Lapan, A. Cermelj, žel. trgovca A. Cermelj, Robert Diehl, lastnik veletrgovca R. Diehl v Celju; predložitelj Fran K. Lukas, lastnik trgovca Lukas v Celju in D. Perhar, lastnik trgovca Perhar & Valjak v Mariboru. Zveza bo delovala v lastnih prostorih in imela svoje društvo kreditov.

Nova izdaja deviznega priručnika. Finančna ministereva je dala v tisk novo dopolnjeno izdajo priručnika o nametu z devizami in valutami. To izdajo bo objavila vsa razena ministereva sveta, narodna finančna ministereva ter poljska inenkratnost za čas od 31. decembra 1922 do 31. decembra 1924.

Reverzija Trnovska zbornica za upravljanje priručnika. V Reverziji Trnovska zbornica je predložila ta dni ministru trgovine in industrije dr. Šumilcu spomenico, v kateri zahteva med drugimi ukinitve zakona o likvidacijskem poravnani, češ, da ta institucija neizmerno škoduje našemu kreditu.

Mednarodni dolgovni noh in češko-slovaški državljani v avstrijskih tleh. V Beogradu je prišel načelnik češko-slovaškega finančnega ministereva E. Skul, da prične razgovore z našo vlado glede rešenja vprašanja mednarodnih dolgov noh in češko-slovaških državljani v avstrijskih tleh. Zadevna pogajanja so se vršila že dvakrat v Pragi, a brez rezultata.

Notiranje novega jugoslovenskega nameta na praški borzi. Češko-slovaška finančna ministereva je dovolila notiranje delnice zagrebške Centralne eskompte in i. p. na praški borzi.

Prometna omejitve na praški Reka za Jugoslavijo. Italijanska zbornica so ustavile za čas od 19. do vključno 21. t. m. na postaji Reka prevažanje blaga za Jugoslavijo preko Rakke.

Nova velika hidroelektrična centrala v Tetovem pri Skopju. Dne 20. decembra 1924 se je vršila licitacija pri Tetovskem industrijskem d. d. v Skopju za nabavo celokupne naprave hidroelektrične centrale na reki Panji za prekrbo mesta Tetova in Skopja z električno energijo. Projelektirani sta dva vodni trbuni po 1970 HP. Intenzivna konkurenca je bil zelo velik in močno zastopen. Prva poravnava skote za stroji in električni del so bile okoli 8.000.000 Din, a za gradbeni del 1.000.000 Din. Izvršilec je hidroelektrična centrala je bila oddana 3. t. m. tvrdki Jugoslav. Ganz A. D. v Beogradu, dobavo celokupnih strojev in električnih materialov bo izvršila svetovno znana tovarna Ganz & Co. — Danubius iz Budimpešte.

Povstava obrtniških izdelkov v Podgorci (Črna gora). Centralna Obrtniška zbornica pripravila razstavo obrtniških izdelkov in izdelkov samostojnih izdelkov ter delavcev iz Črne gore. Razstava se bo priredila v Podgorci. Pripravilni odbor je zaprosil ministereva trgovine in industrije za denarno pomoč.

Potrjevanje poravnave dunjskega zavoda Deutsche Bodenbank. Z Dunaja poročajo: Poravnava omenjenega zavoda je bila v sklopu notranje in bo, ker razkurzo ni bilo priljubljenih, najbrže v 14 dneh stonila v veljavo.

Insolvenca. Konkurs je odprt nad imovino zagrebškega trgovca Ivana Pavlice. Terjete naj se prijavijo do 24. februarja. — Trnovska trgovca Pulizović i. Izetič v Gracu pravi za otvoritev konkursa. — Poročnica in tiskarna Ljuba Trnović v Dubrovniku pravi za poravnalno postopanje in ponuja 40 odstotno poravnavo.

Za sklicanje svetovne gospodarske konference. Iz Washingtona poročajo: Predsednik senatske komisije za zunanje zadeve senator Borah je dovolil poročevalcu „United Pressa“, razgovor, v katerem je izjavil, da ne bo prej svetovnega mira, dokler ne bodo urejena gospodarska vprašanja. Zato, da je potrebno sklicanje svetovne gospodarske konference s strani Zedinjenih držav. Po njegovem mnenju so sedaj najvažnejši gospodarski problemi: reparacijsko vprašanje, vprašanje internacionalnih dolgov in ruski problem. Borah zastopa tudi stališče, da se brezpozorno oprosti zaplenjena tuja imovina.

Ekspanzijska stremiljenja Forda v Evropi. Ameriške avtomobilske tvornice Fordove izdelujejo avtomobile mnogo nad ameriško potrebo, zato skuša Henry Ford svoje izdelke v večji meri razpečavati v Evropi. V to svrhu je Ford urenil v Evropi celo vrsto obratov, v katerih se dogotavlja avtomobilji iz sestavnih delov, dovršenih v Ameriki. Izvoz celih avtomobilov ni umesten iz ozir na prihranka niti tovarni in v evropski meri tudi glede na carine. Takšni Fordovi obrati so se ustanovili v različnih tleh v Španiji, Nemčiji, Skandinaviji in drugod. Za nasledstvo in južno-zapadno Evropo obstoji tak obrat v Trstu.

Borza

20. januarja:

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanje, druge ponudbe in v oklepajih kupniški zaključki.) Vrednote: Volja škoda 126,5 do 129, Celjska posojilnica 210 do 212 (210), Ljubljanska kreditna 226 do 0, Merkantilna 124 do 130, Prastedična 815 do 912, Strojne 0 do 148, Trbovlje 410 do 0, Večve 100 do 0, zadolžnice Kranjske deželne. — Blago: hrastovi frizi I. in II. vrste, od 5 do 9 cm, od 25 do 60 cm, franko vagon Ljubljana, 1 vagon 1350 do 1360 (1350); oves, srbijski, paritela Ljubljana, 1 vagon 325 do 330 (330). Ponudbe so bile v hrastovih blodih in bulih, v bukovih drvih, turščici, otrobihi, moki za krmo «8», krompirju, fižolu. Povpraševalo se je po domači pšenici, lanenem semenu, fižolu.

ZAGREB. V elektrini je tendenca nespremenjena. V bančnih papirjih ni bilo posebnih sprememb v tečajih, a promet je bil največji v Eskomptni in Trgo. Od industrijskih papirjev je padla Slavonija. Promet slab. — V devizah je tendenca bila slabša. Zaključni tečaj so se že v početku zveli na nižji bazi nego včeraj ter so tokom sestanka dalje nazadovali. Tako se je Dunaj z-žel na 0,0875, a je končan na 0,0875, Pariz je popustil od 312,5 na 332,5, Švica od 1205 na 1197,5. Blaga je bilo dovolj. Intervencije ni bilo, ker ni bila potrebna. Promet je bil precej velik. Trgovalo se je največ v devizah na Prago in Švico. Po borzi je ostala tendenca dalje slabša. Notirane so devize: Amsterdam 2405 do 2525, Dunaj 0,0875 do 0,0875, Italija izplačilo 256,2 do 259,2, London izplačilo 206,35 do 209,35, ček 206,35 do 209,35, New-York ček 61,5 do 62,5, Pariz 337 do 342, Praga 186,15 do 189,15, Švica 1194 do 1204; valute: sK 0,0895 do 0, mK 0 do 0,0875; elektrini: bančni: Trgo 24 do 27, Eskomptna 109 do 112, Kreditna Zagreb 111 do 112, Ilipo 59,5 do 61,5, Juzo 103 do 105, Ljubljanska kreditna 226,5 do 227, Prastedična 805 do 900, Etno 94 do 97,5, Slavenska 78 do 80, Srpska 136 do 137; industrijski: Eksplanacija 66 do 67, Drava 205 do 210, Sečera 725 do 735, I-ava 63 do 65, Gutmann 700 do 720, Slavonija 60 do 61, Trbovlje 400 do 415, Večve 95 do 100, Oceania 880 do 0; državni: 7 odst. posojilo 0 do 65, agrarne 24 do 25, vojna škoda 124 do 126.

BEograd. Devize: Amsterdam 2500 do 2505, Dunaj 0,0874 do 0,0875, Berlin 14,60 do 14,75, Bruselj 310 do 316, Budimpešta 0,085 do 0,086, Buharešta 32 do 32,65, Italija 257 do 257,5, London 207 do 207,5, New-York 62 do 62,2, Pariz 336 do 337, Praga 186 do 186,5, S-fija 46 do 0, Švica 1194 do 1196.

Prva ve'esajmska palača v Pragi

Po vojni je bila Češko-slovaška menda prva država, ki je uvedla periodične vzorčne ve'esaje, v kolikor se ni imela te institucije. Že prvi ve'esajem v Pragi se je tako izvršno obnesel, da je sklenilo vodstvo, da ga prireja stalno, in sicer po dvakrat na leto, spomladi in v jeseni.

Vzorčni ve'esajmi se prirejajo v Pragi na velikem razstavišču, razmeroma precej daleč iz mesta. Razstavišče, ki je bilo zgrajeno že pred 30 leti in kjer so se še v stari Avstriji prirejale letne poljedelske razstave, je sicer zelo razsežno in je naravnost ustvarjeno za podobne prireditve. Ima takoj v bližini vhoda za velikim parkom krasno palačo, zgrajeno nalašč v razstavne svrhe. Toda na eni strani je razstavišče preveč oddaljeno od sredine mesta in je zato za vzorčni ve'esajem preveč od rok, na drugi strani pa je razstavna palača, kakor je sicer velika, vse premajhna za periodične ve'esaje, ki se v Pragi vedno bolj razvijajo.

Zato je sklenilo sejsko vodstvo, da si omisli velikansko palačo v razstavne svrhe sredi mesta, ki naj ustreza vsem zahtevam. Ravnatelstvo ve'esajma je razpi-

salo natečaj za načrt take palače. Izmed dospelih osnutkov je sprejelo vodstvo sejsma načrt arhitekta Tyla in Fuchsa, ker se mu zdi najbolj prikladen. Stavbo nameravajo začeti zidati že meseca marca med Bělskega, Rudolfovo, Heřmanovo in Veverkovo ulico.

Razstavna palača bo 140 metrov dolga in ravno toliko široka, visoka pa 37 metrov. Palača bo imela osem do deset nadstropij. Vsa projektirana palača je arhitektonsko razdeljena v dva glavna dela, in sicer v upravni oddelek, v katerem bodo nastanjene pisarne sejsmske uprave in poedinih tvrdk, in v pravi trgovinski del, kjer bodo stalne in periodične razstave, slednje le za dobo enega tedna. V podzemskih prostorih so pod vso palačo zamišljena velikanska skladišča za blago.

Središče upravnega dela tvori velika osrednja lopa, nekaka velkanska dvorana, ki gre skozi vso nadstropje in iz katere se da priti v vsako poedino pisarno. V priličju trgovskega dela se nahaja širok in visok hodnik s trgovinami, ki obdaja z vseh štirih strani dvorano za težko industrijo. Ta lopa bo 85 metrov dolga in 28 široka. V njej bodo lahko nameščeni tudi na težji stroji, in sicer stabilno na trdnih tleh. Prave vzročne razstave se bodo vršile v poedinih nadstropjih.

Ako se pomisli, da bo notranja oprema nove stavbe v vsakem oziru moderna in da bo v njej nameščena lastna telefonska centrala, lastna pošta, policija in druge podobne naprave, kakor restavracija, kavarna in bifei, bo vsakomur jasno, da gre za poslopje, ki ne bo le v vsakem pogledu popolnoma ustrezalo svojemu namenu, ampak po hkrati predstavljalo ono trgovsko središče, ki ga glavno mesto češko-slovaške republike že dolgo potrebuje.

Sokol

Redni občni zbor Jezdnega oddeska Sokola v Ljubljani se je vršil dne 8. t. m. v prostorih Narodne kavarne ob ponovni udeležbi članstva. Sestanek je otvoril načelnik br. Franke, ki se je med svojim govorom spomnil tudi preminulih članov br. dr. Lovrenčiča in br. Stenovića. Sledilo je poročilo tajnika in blaginika, Olsak se je moral boriti z mnogimi reprikacijami, posebno v finančnem oziru ter je le v veliko poštovanostjo zmogel vse zapreke, kar je v prvi vrsti zaslug neumernega brata Keržana. Ker so nekateri člani vsled druzgostanske prevaženosti odklonili nadaljnje sodelovanje v odboru, je bil soglasno izvoljen sledeči novi odbor: Načelnik Vladimir Franke, polnačelnik Milan Sterlekar, tajnik Egon Planinšek, blaginjak Vladimir Turk, gospodar Karol Polinčar, poročnik Vladimir Janušič, odborniki, Zdravko Koren in Franjo Zekar. Pregledniki računov: Kamilo Kratochvil in Leopold Zupančič.

Občni zbor Obmejnega sokolskega okrožja v Zborčnici se vršil dne 1. februarja ob pol 10. na Raketu v prostorih br. Domicelja z običajnim dnevnim redom.

Sokolsko društvo v Mariboru izda za občni zbor posebno izvestje, ki bo vsebovalo na 21 straneh poročila funkcionarjev in odskov in nekaj idejnih članov. Izvestje dobi vsak član brezplačno dostavljeno. Stroški so kriti večinoma z inserati. Naj bi bilo tudi to izvestje donesek v intenzivnem organizatoričnem in kulturnem delovanju našega sokolskega delovanja.

Sokolsko društvo v Strazišču ima redni občni zbor v četrtak, 22. t. m. ob pol 10. v Sokolskem domu z običajnim dnevnim redom. Udeležba za članstvo obvezna.

Sport

Drsalne tekme v Ljubljani

Ilirija je priredila, kakor smo že poročali, v nedeljo na svojem sportnem drsališču tri tekme v umetnem drsanju: tekmo za prihodno darilo dr. G. Fuchsa, damsko tekmo za klubovo prehodno darilo in tekmo juniorjev. V prvi, seniorski tekmi so tekmovali skoraj vsi naši znani prvi drsalci, inž. Bloudek, Vodišek, Kavšek (S. K. Ilirija) in Schwab (S. K. Celje); konkurentov izven Slovenije ni bilo nobenih. Udeležba v damski, posebno pa juniorski skupini bi bila lahko mnogo večja. Pod vodstvom dr. Gilberta Fuchsa so se razvile tekme po določenem programu. Ledena ploskev vsled nezadostnega mraza žal ni bila v najboljšem stanju, kar je neugodno uplivalo na izvedbo marsikatero vaje, osebno pa na najinteresnejšo točko tekmovalstva, na prosto drsanje.

Letošnji seniorski program je zahteval

od tekmovalcev mnogo več znanja kakor prejšnja leta. Drsalna sezona žal ni dopuščala potrebnega treninga in le oni, ki so vztrajno izrabili za trening tudi najmanjšo priložnost, so mogli biti docela kos razpisnemu programu. V prvi vrsti velja to za zmagovalca v seniorski skupini za našega popularnega inž. Bloudka, ki je dosegel I. mesto sigurno in z znatno prednostjo nad 140 točk. Ostali tekmovalci so vsled premalo intenzivnega treninga napravili v težjih likih vils negotovosti ali površnosti.

Isti vtis se je dobil v povečani meri pri tekmovalcu juniorjev. Z največjim osnovnim znanjem in v tej skupini razpolaga skoraj gotovo prof. Golob, Kordelič je tip ambicioznega drsalca, Franko pa je nedvomno talent, ki se nahaja šele v prvem razvoju.

V damski skupini je dosegla v drugič zmago in s tem tudi definitivno prehodno pokal S. K. Ilirije ga. A. Sargo z Jesenice. Odlikuje jo rutina in sistematična izvežbanost; pred ostalimi tekmovalkami ima veliko prednost, da dobro obvlada vse vrste lokov. Gdč. H. Urbančič zaostaja letos za njo le malo.

Rezultati.

Tekma za prehodno darilo g. dr. G. Fuchsa: 1. inž. S. Bloudek, (mestna številka 5), 2. V. Vodišek (14), 3. P. Schwab (15), 4. I. Kavšek (16).

Damska tekma za prehodni pokal S. K. Ilirije: 1. A. Sargo (5), 2. H. Urbančič (10), 3. A. Šira (15). (Vse Ilirija).

Tekma juniorjev: 1. S. Kordelič (7), 2. prof. F. Golob (8), 3. Franjo Otakar (15), 4. Roncelj (20). (Vsi Ilirija).

Tehnični referent J. Z. S. S. dr. g. Fucha je podal o tehnikah sledečo sodbo: »Vsi drsalci so pokazali napredek, vendar ne v tisti meri, kakor bi se moglo pričakovati. Vzrok temu leži v prvi vrsti v mali zimski, ki je po dopustila prirediteljem drsalcih, toda ni ustvarila dovolj prilike za reden trening: ravno v najvažnejšem času nismo imeli ledu. Razen tega so se razpisale radi hitrejšega napredka merzomera težke vaje. Ako bi imeli boljše drsalno sezono, bi vsi drsalci sigurno prav dobro obvladali razpisni program. Tako pa so se opazila precejšnja hile, upam pa, da jih bo mogoče odstraniti že v tekoči sezoni. Najvišji napredek je pokazal inž. Bloudek, ki je kazal posebno vmeja in katerega je usposobil za to marljivo sportno udeleževanje v poletju. Drsališče Ilirije je sedaj za trening premajhno in ga bo treba za prihodno sezono na vsak način povečati. — Juniorji so letos napram tekmovalcem lanskega leta razveseljivo napredovali; posebno važnost je, da boljše obvladajo lok. Da tudi med široko publiko nametša zanimanje za sport, je pokazal lep uspeh in živahno zanimanje publike v naš delu. Prihodnje tekmovalstvo za prvenstvo Jugoslavije dne 1. februarja bo potrdilo, da smo napram lanskemu letu odlično napredovali.«

Se nekaj nedeljskih tekem. Beograd: Ruski S. K. : Sumadija 3 : 3 (2 : 1), Jedinstvo : Brđanin 5 : 1 (2 : 0). Reka: Olimpija : Plume 1 : 1. Trst: Edera : Dolo (Benetke) 3 : 2. Praga: Čechle Karlin : ČAFK 1 : 1, Vrsovice : Rapid (Praga) 2 : 1.

Poslovni večer g. Vidmajerja. Odbor S. K. Ilirija opozarja vse svoje članstvo, kakor tudi drugo, Iliriji naklonjeno občinstvo na današnji poslovni večer g. Ljuba Vidmajerja, ki se vrši ob 8. v novem salonu hotela »Južni kolodvor« v Kolodvorski ulici. — Odbor.

Ljubljanski sportni klub. III. redna skupščina članov sportnikov se vrši danes ob pol 9. zvečer v damski sobi Emonne. Udeležba za vse člane obvezna. Dnevni red v smislu pravil. — Sportni odbor.

LNP. (službeno). Danes, v sredo, ob 19,30 uri seja posl. odbora, ob 20,15 seja upr. odbora v kavarni Emona, damska soba. Gg. odborniki se pozivljajo, da se seje gotovo udeležijo. — Tajnik I.

Luhkoatletci S. K. Primorje. Danes, ob 18,30 trening. Garderoha Hotel Tivoli; seboj prinesiti hlačke, copate in šviter. — Trener.

Gradjanski na Dunaju. Prihodnje nedeljo igra Gradjanski na Dunaju, in sicer proti Wackru.

Avstrija in Madžarska bosta najbrže sprejeti v mednarodno teniško federacijo, in sicer na kongresu, ki se vrši 20. marca v Parizu. Mednarodna federacija je povabila avstrijski teniški savez, naj pošlje na ta kongres svoje zastopnike.

Kongres FINA v Pragi. Kakor je tajnik FINA (mednarodna plavalnega saveza) Hearn (Anglija) sporočil, se vrši kongres FINA 28. maja t. l. v Pragi, t. j. en dan pred pričetkom olimpijskega kongresa.

Lastnik in izdajatelj Konzorvij »Jutra«. Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana 20. januarja 1925

Ljubljana 208 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno (1-10)	Padavine mm
Ljubljana	7.	781,9	-1,6	sev. zapad	oblačno	—
Ljubljana	14.	781,5	2,0	—	—	—
Ljubljana	21.	781,7	-1,3	zapad	—	—
Zagreb	7.	781,5	-0,0	brez veira	več oblak.	—
Beograd	7.	782,3	2,0	sev. zapad	sneg	—
Dunaj	7.	—	—	—	—	—
Praga	7.	781,2	2,0	jug	megla	—
Luomo	7.	—	—	—	—	—

V Ljubljani barometer višji, temper. nižja

Solnce vzhaja ob 7,38 zahaja ob 15,45

Vremenska napoved za sredo: Sedanje vreme bo trajalo dalje temperatura se bo zvišala,

Agrarna politika, naše planine in planšarstvo

(Dalje.)

Po mojem mnenju gre švicarsko zakonodajstvo vsakega predaleč s svojimi predpisi. Gotovo stvari, posebno izboljševalne naprave se dajo bolje in uspešneje doseči potom subvencioniranja nego potom zakonitih obvez. Ako država dovoli in da za izboljševalne naprave pri vatnikom ali zedrugam (zajednicam) pod pore, lahko zahteva in določa tudi način in obseg melioracije ter njeno vzdrževanje.

Nekako srednjo pot ubirajo naši planinski zakoni, ki so skoro doslovno enaki na ozemlju bivše Kranjske, Štajerske in Koroške, tako, da bo njih izenačenje kaj lahka stvar.

Najvažnejša določila planinskih zakonov so sledeča:

Planine, ki so obstojale ob času, ko so stopili planinski zakoni v veljavo (za Kranjsko dne 29. 9. 1909., za Štajersko dne 24. 9. 1909., za Koroško dne 1. 2. 1909.) morajo ostati planine t. j. da se mora na njih planšariti (pasti živino itd.) Isto velja za planine, ki se zakonitimi potom na novo ustvarijo. Planinski zakon prepoveduje izpreminjati planinska tla v drugo kulturo (gozd) in zabranjuje vsa dejanja in opuščenja, ki nasprotujejo pravilnemu planinskemu gospodarstvu in ogrožajo nadaljnji obstoj planine ali jo celo uničujejo.

Take nevarnosti pretijo planini:

1.) s strani višje ležečega kamnitega in peščenega pogorja; z njega se valj kamenje in gruž, ki lahko zasuje planino;

2.) s strani dournikov, ki zasipajo planino in trgajo rušna tla;

3.) s strani rastlinstva, ki se naseljuje na planini in prečene in udušja travo (plevel, gozd). Izjeme od teh prepovedi so dopustne, a jih mora dovoliti na prošnjo lastnika planine le komisija za agr. operacije. Izprememba planinskih tal v drugo kulturo je dovoliti naravno vedno tedaj, kadar se naj izvrši v interesu planine same kakor n. pr. naprav planinskega travnika (v svrhu pribave rezervne krme na planini za čas ujim, snega, viharjev itd.), vzgoja varstvenega in zaščitnega gozda ter planinskega gozda (za pribavo lesa in drva za planšarski obrat). Sploh treba gledati na pravilno razmerje med gozdom in planinsko pašo. Kakor je brezsmiselno gojiti gozd v legah, kjer ne daje dohodkov in je njega racionalno izkoriščanje nemogoče, tako ne gre vsak kos pašnih tal, ki so slučajno danes planina, a dajejo le malo ali nič pašne, ohraniti kot tako, mesto, da se zasedi na njih gozd, ki bi daljal potrebne les in drva planini in morda tudi sicer lepe dohodke ter ščitil vrhutega planino.

Očba je tožba o pomanjkanju pašne na planinah in vsled tega zahteva po razširjenju planine na račun gozda. Tožba je morda utemeljena, nikakor pa ne vedno zahteva po krčenju gozda. Često se da z zboljšanjem pašnih tal (gnojenjem) in z intenzivnejšim izrabljanjem pašne (pravilnim kolobarjem, oddelki) doseči več nego z nepremišljenim krčenjem gozda. Le tam, kjer tudi melioracije ne izdaja, tam treba razširiti planino na račun gozda, da se zamore preživeti na njej danostevilo živine.

S tem sem načel ono usodno sporno vprašanje, ki razdvaja planšarje in gozdarje.

Pri tem vprašanju je razločevati dva slučaja:

1.) da pripadeta gozd in pa planina različen lastnikom;

2.) da sta oba planina in gozd last istega gospodarja.

V prvem slučaju gre pri nas po večini za tako zvane pašne servitute (služnosti). Predaleč bi zašel, če bi hotel podrobneje razpravljati o njih. Stori sem to v svoji lani izdani brošuri »Agrarna vprašanja v Sloveniji«. Poudarjam le, da po menja zadovoljiva rešitev vprašanja pašnih servitutov naravnost obstoječeno vprašanje našega kmeta - Gorenjca. Da najde tako zadovoljivo rešitev, baš to je ena glavnih nalog naše agrarne politike z ozirom na naše planšarstvo. Trojne smernice bo morala vsebovati ta rešitev:

1.) revizijo in popolnitev uredbenih listin;

2.) izdatnejšo zaščito upravičencev v izvrševanju njih služnostnih pravic;

3.) možnost odkupa servitutnih pravic.

Sedaj veljavni zakon o novi uredbi in odkupu servitutnih pravic (za Kranjsko iz leta 1911., za Štajersko iz leta 1909., za Koroško iz leta 1908.) uveljavljajo dokaj zadovoljivo drugo in tretjo smernico, do čim se je dosežala zakonodajna skrbno izogibala uveljavljanju 1. smernice.

Da se zaščiti izvrševanje in uživanje služnostnih pravic s strani upravičencev, se ne sme dopuščati neomejeno in samostojno gospodarenje na servitutnem svetu, marveč se mora urediti tudi njegova njena in izkoriščanje obremenjenega goz-

da po lastniku le v okviru sporazumno ali uradno določenega gospodarskega načrta. Odkup pašnih servitutov dovoljujejo zgoraj navedeni zakoni, vendar bi bili tozadevno v nekaterih pogledih potrebnih male poprave v upravičencem ugodnejšem smislu.

Znano je, da vršijo v Sloveniji naše agrarne operacije že 2 leti nove uredbe takih služnostnih pravic po Gorenjskem. Do sedaj so odobreni že sporazumi za celo vrsto planin na Mežakli, Jelovici, Pokluki. Več ali manj gre pri tem vedno za nekako ločitev pašne od gozda. Zato da z merodajnimi gozdarskimi krogi še nismo prišli do smotrane sporazumne tozadevne postopka, oziroma načina take ločitve.

Tudi v tem pogledu se obeta našim gorenjskim kmetom preokret na bolje. Baš te dni se je vršil na iniciativo sedanjega ministra za šume in rude dr. Zera javna posvet strokovnjakov pri tuk. direkciji šumskih domen radi ureditve planinskih pašniških odnošajev v Bohinju. Sicer je to bišje avstrijsko poljedelsko ministrstvo kot tedaj za državne domene pristojno upravno oblastvo izdalo na vse gozdne in domenske uprave odlok z dne 4. 1. 1907., št. 601, ki pomenja odločno spreobrnitev dotodanji avstrijske agrarne politike, ki je često prekomerno ščitila in pospeševala gozd in lov.

Ta odlok poudarja v uvodu ekonomsko važnost živinoreje in potrebo njenega pospeševanja ter pristavlja kot samo ob sebi umljivo, da mora državna uprava sodelovati pri tem delu s tem, da se v večji meri prepuščajo pašnemu izkoriščanju zemljišča, ki jih upravlja država. Odlok navaja v prvi vrsti zemljišča, ki

so obremenjena s pašnimi služnostnimi pravicami v korist živinorejskih interesov. Gozdni upravam naroča, da imajo sicer zastopati interese državne in zakladne uprave, da pa se imajo varovati vsake enostranosti in vseh predsodkov. Ploskve, ki so prikladne za pašo, in katerih pogodbitelj je izrecno ukazana, se smejo pogodbiti le, če je gozdni obrat utemeljen iz pretežno gospodarskih ali kulturno - tehničnih vidikov. Tudi gozdno pašo je pripustiti vsepovsod, kjer ne škoduje gozdnemu obratu. V tem pogledu se opozarja da pašo — osobito mlade (jalove) živine — ne škoduje starjšim gozdnim nasadom. Povsod naj se ne ščitijo samo po listinah določene pravice, marveč naj se upoštevajo preko njih živinorejske zahteve v čim največji meri, ki je še združljiva z gozdnim gospodarstvom. O neobremenjenosti pašnih kmetov in planin, ki jih upravlja država, veli navedeni odlok, da se naj slejkoprej prepuščajo kmetom v izkoriščanje proti primernemu plačilu in da se naj pospešuje po možnosti pašno ozir. planinsko gospodarstvo. Odlok celo obeta, da bo državna gozdna uprava izvršila na svoje stroške potrebna izboljševalna dela na lastnih takih zemljiščih.

Toda ta odlok, kakor se lepo glasi in mnogo obeta, ostal je zgolj na papirju. Upati je, da ga ponovno uveljavi in tudi udeleži naša jugoslovenska vlada.

Toliko o servitutnih pašnih pravicah.

Mnogo lažja je ločitev pašne od gozda v drugem slučaju, da pripadeta planina in gozd istemu lastniku. Pa tudi tu treba strogih predpisov za ohranitev planinskega gozda in planine same.

(Konec prihodnjik.)

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Obiti

Za pomladansko sezijo
se pripravljamo na osamljenosti obilnosti, da izdajemo po zelo nizkih cenah vsake vrste kroje, kakor: orjunaške, nastilne in tudi vankovne čepice (sportne), gusliske, sokolke in druge). — Prejemamo dela tudi od društev in trgovcev. — Anton Šorn, izdelovalni oblik in raznih čepic, Kranj, Slovenija. 1208

Kročič Fr. Buh v Logu
pri Brezovici, se pripravljajo cenjenemu občinstvu. — Izdajajo obilno po najnižjih cenah. — Modri za 150—175 Din. 1009

Fina šivilja
izvršuje plašče in kostume po 150 Din ter premoderizira vankovne obleke po najnižjih cenah. — Našlov pove uprava „Jutra“. 1535

Službe (dobe)
Pekovskega vajenca
sprejme takoj pekarna Urban na Rakovo. 1918

Tekstilna tvornica
Mantner, d. d. v. Litiji — sprejme takoj vrtnarja. Stanovanje na razpolago. Istotam se sprejme kurjač za tovarno. Predstaviti se je potrebno. 1534

Mizarski pomočnik
prosvetljen, tizen, vajen tuzi mizarskih strojev, se sprejme pri večjem mizarskem podjetju na deželi. — Otenjeni mojstri ki so se samostojno obratovali, imajo prednost. Ponudbe pod šifro „Postena in urna moč“ na upravo „Jutra“. 1567

Delovodja
za novo gradbo okrajne ceste, se sprejme takoj. — Reflektira se le na zanesljivo in zmerno osebo, ki se razume na to delo. — Ponudbe s predpis dosežanjih tozadevnih izkaznic in zahtevki, se naj pošljejo na Okrajno odbor pri Sr. Lenartu v Slov. gorah. — Matija Vračič, gerent. 1599

S'ojna veziljka
se sprejme takoj v začetno ali v daljšo službo, ki bi počevala na živalne stroje (umetni plesti). Šivalne stroje (tudi na obroke) kupuje najceneje in najboljših tovarni pri L. Rebolji v Kranju. 1491

Frizerka
obven frizuristka, se sprejme. — R. Grobelnik, gledatelj frizer, Celje, Glavni trg 17. 1487

Uradnik ali uradnica
mlajša moč, z lepo plačo, za izpomoč za 14—20 dni, se takoj sprejme. Lastno-ročno plače ponudbe s potrebnimi plači na poštni predloži 113, Ljubljana. 1567

Kontoristinja
perfektna v slov. in nemškem jeziku ter strojeplaj, se sprejme. — Naslov pove uprava „Jutra“. 1527

Mladenič
14—16 let star, s čedno platno, ki zna tudi cirilico, dobi takoj službo, za lahko planinsko delo in sicer izven Ljubljane. Ponudbe s potrebnimi plači naj se pošljejo na upravo „Jutra“ pod „Začetnik 14—16“. 1592

Pisarniška moč
zmožen slovanske in nemške korendence in strojeplaj — tako službe, in gre tudi kot slava. — Ponudbe pod šifro „Tako 722“ na upravo „Jutra“. 1597

Gospa išče dela
in gre tudi za posredništvo, da zna, kjer bi opravljala lahka hišna dela. — Lahko polnoči tudi kavelja. Ponudbe pod „Kavelja“ na upravo „Jutra“. 1589

Prodaja se:
1. šiviljarski šivalni stroj — 9 novih modernih oken — 1 kopalnica in 1 razne druge stvari. Naslov pove uprava „Jutra“. 1254

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

Šivalni stroj
„Singer“, anlon kabinet, naj-novejšega sistema, jako fino, dobro ohranjen, se prodaja za 10.000 Din. Oglejte se pri Jožinu Čičenku, Kleparčkov mojestru, Laško. 1270

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSIEUR)

50

Prva misel mu je bila, da se zopet vrne v pravkar zapuščeni Pariz, da gre naravnost v samostan in da izjavi priorju, da mu je ljubiši zapor kakor to tako zvano prostovoljno pregnanstvo, samo če dobi petkrat na dan jesti. Ta misel ga je mučila skoraj četrte ure. Potem pa mu je prišla druga, nekoliko pametnejša. Odločil se je, da gre k „Rogu izobilja“ in da tukaj poišče Chicota ter da mu potoži svoje žalno stanje in da svojega novega plemenitega prijatelja zaprosi za nekaj denarja za prvo silo, na posodo seveda.

Pa tudi ta misel mu ne ugaja, kajti kdo je prav za prav Chicot? Kaj bi bilo, če se vrne v Pariz in nadaljuje svoje prosjačenje za samostan, toda obdrži vse zase? Saj pozna vse skrite kote in zaklone, in včasih mu je skočil v samostansko vrečo kak maslen kapun, darovan, ali pa ga je kar tako „srečal“ in se mu pridružil, ker ni znal sam domov. Sedaj pa... hm, ali ne bo samostan svojemu miloščinarju imenoval pravega naslednika? Pri tej misli fratrič zadrti, in imel ej skoraj prav. Ta misel je bila zares strašna!

Kaj naj torej stori? In če ga vendarle primejo? S strašnimi kraljevimi streli ni šale, najbolje je, če ž njimi nimaš opravka...

V teh turobnih mislih ga zmoti jezdec, ki je pravkar prijahal iz pariških mestnih vrat in se mu naglo bližal. Toda neznanec je ustavil svojega konja pred hišo, kakih štiristo korakov izpred obzidja, kakih sto korakov od Gorenflota, in jedva se je ustavil, so se mu vrata že odprla, tako da ga je Gorenflot skoraj jel zavidati. Če bi se tudi njemu vsa vrata tako naglo odpirala!

Ali kmalu se neznanec vrne in se namesti v bližini ceste med neko grmovje in kamenje, tako da odtod pregleda cesto. Očividno dela to, kakor da se hoče skriti, ali koga pričakati, ali je morda v preži. Tukaj tako blizu mestnih vrat? Gorenflota prične reč zanimali. Toda neznanec je sedaj opazil tudi njega, in očividno mu ni ugodno, da sedi frater ob kantonu in morda neznanca vidi. Neznanec se torej potuhne in se dela, kakor da hodi ravnodušno po onem kamenju, ali kakor da česa išče.

„Ta postava, ta stas...“ si misli Gorenflot... „zdi se mi, da sem tega človeka že videl. Hej!... Pa ne! Saj to ni mogoče!“

Ta hip pa se neznanec nenkrat skrije, legel je naglo na zemljo, kakor da so mu noge odpovedale službo. Na uho pa pride Gorenflotu peket kopit, ne več zelo oddaljenih. In zares, na treh iskrih mekih prijašejo iz mestnih vrat trije možakarji, na oko izgledajo kakor trije lakaji, in oni človek pri kamenju čepi za kamenjem in skrit za drveč in grmovje pozorno gleda to trojico in jo opazuje, potem pa, ko je odšla mimo, vstane in se mirno vrne v hišo, iz katere je poprej prišel.

„Preprečil sem zločin!“ si misli Gorenflot, „moja prisotnost na cesti v tem trenutku je bila bogu mila! Kdor tako preži, nima dobrih namenov. Imam torej tajnost, in čeprav se mi ne zdi preveč vredna, poskusim vendar, da se ž njo okoristim!“

In odločno stopi Gorenflot tja proti hiši in potrka na vrata, čeprav nekoliko pomišlja v spominu na visoko postavo neznanca, vrata se odpro in pred njim sta zopet jahač in konj, pripravljena, da odrineta. „Gospod,“ pravi Gorenflot, „če bi vam pet očenašov in zdravih Marij bilo koristno pri opravljanju vašega namena...“ Jahač pogleda meniha in veselo vzklikne: „Hej, Gorenflot!“ „To je pa Chicot!“ zašepeta menišč ves presenečen. „Kam pa, kume?“ vprašuje Chicot veselo, nekoliko porogljivo. „Ne vem. Kam pa vi?“ „To je nekaj povsem drugega. Jaz vem in potujem naravnost za nosom!“ „Daleč?“ „Dokler se ne ustavim. Ker mi pa ti ne moreš povedati, kam greš, si mi sumljiv, dečko moj. Ti vohuniš za menoj?“ „Kaj?“ „Ti vohuniš za menoj!“ „Bože moj! Jaz da vohunim? Bog varuj! Videl sem vas, to je vse!“ „Videl? Kaj si videl?“ „Videl sem, kako ste oprezovali, ko so trije jahači na mekih jahali tod mimo.“ „Ti si bedak!“ „Tam za onim kamenjem.“ „Kamenjem? A da, jaz si namreč nameravam zgraditi hišo za obzidjem. Gledal sem kamenje, če je pripravno za zgradbo.“ „A tako? To je nekaj drugega,“ odgovarja Gorenflot, ki pa Chicotu ne veruje besedice, „torej sem se zmotil.“ „No, in kaj pa ti iščeš izven mestnega obzidja?“ „Oh, gospod Chicot,“ zavjaka Gorenflot, „ožigosan sem!“ Nato pove med globokim vzdihovanjem, kar je izvedel od priorja, in opiše tužno svojo usodo, pri tem pa naglašja, da zares sam ne ve, kaj je sinoči prav za prav delal.

Chicotu se je po daljšem prerekanju vendar posrečilo, da je izprva nevernega meniha prepričal, da je sinoči okrog desete ure odšel od „Roga izobilja“, in da je najbrže zares govoril uporniški govor proti lenraku III., sodeč po odlomkih, katere je govoril v svoji opojenosti ali mesečnosti. „Potem mi je vse jasno!“ pravi Gorenflot. „To je sreča! Vi torej priznate, da ste bili na tem sestanku. Kako že pravite temu, za vraga. Čakajte, da se spomnim,

kako ste včeraj pripovedovali. Sestanek svete unije, da, da, se že spominjam, tako ste govorili!“

Gorenflot spusti glavo na prsa in vzdihne: „Torej sem mesečen. Ze dolgo sem slutil. In sedaj je res tako. Kaj naj sedaj storim? Kaj bo iz mene? Kako bom dobil, kar mi je polrehno za moj želodec?“ To veliko obupavanje lačnega fratra je ganilo Chicota. Zato mu pravi, morda ne brez namena: „Pa dobro, pa te jaz vzamem s seboj!“

Gorenflot z nezaupanjem pogleda svojega prijatelja. Odkod njemu ta milost? „Ali pod pogojem,“ pravi Chicot, „da ne boš delal budalosti! Sprejemaš li moj predlog?“

„Da-li ga sprejemam?“ vzklikne dedec. „Ima, pa imava li dovolj denarja za skupno potovanje?“

„Semkaj poglej!“ pravi Chicot in pokaže Gorenflotu dokaj oblo denarnico, vso napeto. „Hej!“ vzklikne menih radostno. „In kam greva?“

„Čakaj, kume. To boš že še videl!“ „Pa kdaj?“ „Tako sedaj!“

Med dobrimi najboljši so:

Pfaff' šivalni stroji

za rodbino, obrt in industrijo.

Večletno jamstvo. Ponk v vezanju brezplačno. Solidne cene in ugodni plačilni pogoji.

Ljubljana **IGN. VOK** Novo mesto
Sodna ul. 7. Glavni trg.

ZAHVALA.

225/a

V naši težki srčni bolesi vsled nenadne izgube naše srčno ljubljene soproge in mame, gospe

Marije Simončič

smo prejeli i rednih dokazov iskrenega sočutja, kar nam daje našo neizmerno žalost. Za to tožbo izrekamo našo iskreno globoko zahvalo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, očitno pa naveliku južne železnice g. Ludviku, vsem gospe vseh železnih uradnikov, med temi posebej g. dr. Borkovi za hitro in vso prijazno spremstvo, daje za podarjene krasne vence na krsto ter gg. gledalskim pevcem za tolažbo polno petje ter vsem ostalim doleženem za iskreno zadojlo čast rajski.

Toliko iskrenega sočutja ne pozabimo nikdar.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1925.

Globoko žaložna rodbina Simončič.

Zahvala.

226/a

Za premnoge izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob priliki smrti naše nepozabne pokojnice, gospe

Marijete Levstikove

nam je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. B'agovolijo naj vsi, ki so sočustvovali z nami, sprejeti tem potem našo iskreno zahvalo.

V Krškem, dne 17. januarja 1925.

Žaluječe rodbine.

Sprejememo

pošteno in povsem

izumljeno prirojenovalko

moškega perila.

Oferte poslati na „VEŠNA“, združene tovarne. Kamnik-Mekiaje. 228a

Pozor, pekarji!

Diaslad in sladno moko (maltonin)

najboljše sredstvo za pecivo ter 25% cenejše od konkurence nudi: 7513a

Tovarna diaslad in slada

M. ZALOŽAR, d. z o. z., Ljubljana-Vič.

Ustanovljeno 1842

30a

Električni obrat

Najstarejša pleskarska in črkoslikarska tiskarna v Sloveniji

prevzema pleskanje stavb, pohištva, centralnih || Črkoslikarstvo na stehlo, zid, platno, les, peči, železnih konstrukcij itd. pločvino itd.

Brata Eberl nasl. Martinc, Černe & Comp, družba z o. z. Ljubljana, Igriška ulica št. 6 (poleg dramskega gledalšča).

Na obroke in posodo

prve svetovne in britanske STEINWAY FORSTER BÖSEN DORFER, Originali STINGL itd. oboje je pri muzeju str. kovarstva (bivšem učitelju Glasbene Matice)

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 3, poleg magi trga.

Istotam najpogostejša izbira vrhovnih godal mojstrskih violon in najfinjših strun Najpopolnejša tridla Jugoslavije!

Petra Battelina

podjetnika umetnega kamenja

ki je v ponedeljek dne 19. t. m. ob 12. uri predpoldne po dobi in mučni bolezni v 33 letu svoje starosti, previden s tolažili sv. vere, bogu vdano preminul.

Pogreb nepozbljenega in srčno ljubljeneega bo v sredo dne 21. januarja 1925. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Glince št. 62, na Viško pokopališče.

GLINCE, dne 19. januarja 1925.

Fani, roj. Miheve, soproga. — Borček in Borkica, otroka.

Dominik in Apolenija Battelina, starši.

Mici, Vinko in Ciril, sestra in brata.

227-a

Vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Barvne trakove, karbon-papir-indigo

L. BARAGA, LJUBLJANA, Selenburgova ul. 61.

Redka priložnost

katero lahko izrabimo vsakdo, ki potrebuje različno manufakturno blago in sicer: fino kamerno, razlito sukno od 41 din navgor, različno modro in belo kot nino sukno od 14 din navgor, vse prvostopenjske blaginje in tuzemskih tovaru.

Pridite in preprečite sel!

Blago najboljše kakovosti in po neverjetno niskih cenah ima v zalogi le

Ivan Kos

Ljubljana Šiška Gorenjsko

Sv. Petra c. 23. Celovška c. 2. Srednja vas 2.

Opozarjam izdelovalce oblik in krojače na ostanku sukna po polovini cenah! 198a

Mehanično umetno vezanje

večernih in plesnih toalet z zlatom in s srebrom, izdelovanje vsakovrstnih belih in pisanih vezanin, entlanje, prediskanje

MATEK, Ljubljana

poleg hotela „Strukelj“.

Moško perilo, naramnice, kravate i. dr. po izredno nizkih cenah.

Išče se v najem za leto

večja ledenica v Mariboru

polna ali prazna, blizu kolodvora ali klavnice. Ponudbe z navedbo velikosti in eventualno množino ledu na trdiko

Janko Popovič, Ljubljana. 219a

Važno za davkoplačevalce!

Pravkar je izšla II. izpopolnjena izdaja

„Pregled dohodkov in stroškov“

kot pomožna polja za pravilno napoved dohodnin, kjer dobne vsa potrebna za trgovske, industrijske in obrtne stroške, ki so posestniki, kmetijstvo in druge pridobivke.

Dobro se pri založniku: Ivan Gajšek, papirna trgovina, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2. Cena za en izvod din 2.-, po pošti din 2.50, vzd 50 izvolov skupaj poštnina prosto. Prepradatelci imajo obična en popust. — Ker je usklada omejena, prosim za takojšnjo naročilo. 232a

Prvi B. S. A. uspehi na kontinentu v novem letu

Stajerska zimsko kvalitetna vožnja 4. januarja 1925

Med 45 konkurenti

9. B. S. A. motociklov na startu

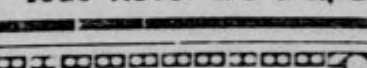
9. B. S. A. motociklov brez kazenskih točk na cilju. 183a

Dvz. častni nagradi.

Najbolja kvaliteta med vsemi motocikli

Zastopalec za Jugoslavijo

JUGO-AUTO. d. z o. z., Ljubljana, Duraška cesta 36.

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani

Pravljavi:

Hipotekarna

Telefon

174

(prej Kranjska deželna banka)

izvršuje vse bančne posle in transakcije.

Sprejema vloge na hranilno knjižico in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovrstne kredite in predjme. Nakup in prodaja valut in deviz. 184a